

ÅRSREGNSKAPET FOR REGNSKAPSÅRET 2022 - GENERELL INFORMASJON

Enheten

Organisasjonsnummer:	991 324 968
Organisasjonsform:	Annet foretak iflg. særsk. lov
Foretaksnavn:	HELSE SØR-ØST RHF
Forretningsadresse:	Parkgata 36 2317 HAMAR

Regnskapsår

Årsregnskapets periode:	01.01.2022 - 31.12.2022
-------------------------	-------------------------

Konsern

Mørselskap i konsern:	Ja
Konsernregnskap lagt ved:	Ja

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet:	Nei
Benyttet ved utarbeidelsen av årsregnskapet til selskapet:	Regnskapslovens alminnelige regler
Benyttet ved utarbeidelsen av årsregnskapet til konsernet:	Regnskapslovens alminnelige regler

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet:	Ole Christian Een Teigen
Dato for fastsettelse av årsregnskapet:	13.06.2023

Grunnlag for avgivelse

År 2022: Årsregnskapet er elektronisk innlevert
År 2021: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2022

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 21.08.2024

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
RESULTATREGNSKAP			
Inntekter			
Basisramme	2	63 207 332 000	59 528 889 000
Aktivitetsbaserte inntekter	2	26 705 694 000	25 891 799 000
Annen driftsinntekt	2	5 024 670 000	5 441 017 000
Sum inntekter		94 937 696 000	90 861 705 000
Kostnader			
Kjøp av helsetjenester	3	91 074 810 000	87 446 746 000
Varekostnader	4	1 287 159 000	1 161 787 000
Lønn og annen personalkostnad	5,18	253 368 000	249 144 000
Avskrivninger	10,11	3 648 000	3 667 000
Nedskrivning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	10,11	41 273 000	11 300 000
Annen driftskostnad	6	1 615 922 000	1 337 895 000
Sum kostnader		94 276 180 000	90 210 539 000
Driftsresultat		661 516 000	651 166 000
Finansinntekter og finanskostnader			
Inntekt på tilknyttet selskap	7	420 000	104 000
Renteinntekt fra foretak i samme konsern	7	475 703 000	279 856 000
Annen renteinntekt	7	11 229 000	12 033 000
Annen finansinntekt	7	25 000	-2 224 000
Sum finansinntekter		487 377 000	289 769 000
Rentekostnad til foretak i samme konsern	7	128 908 000	87 735 000
Annen rentekostnad	7	166 211 000	124 952 000
Annen finanskostnad	7	361 000	-617 000
Sum finanskostnader		295 480 000	212 070 000
Netto finans		191 897 000	77 699 000
Ordinært resultat før skattekostnad		853 413 000	728 865 000
Ordinært resultat etter skattekostnad		853 413 000	728 865 000
Årsresultat		853 413 000	728 865 000

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
---------------------	-------------	-------------	-------------

---

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
BALANSE - EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Anlegg under utvikling	10	1 587 825 000	1 237 641 000
Sum immaterielle eiendeler		1 587 825 000	1 237 641 000
Varige driftsmidler			
Tomt, bygg og annen fast eiendom	11	63 014 000	65 374 000
Anlegg under utførelse	11	10 600 751 000	5 954 002 000
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner og lignende	11	4 035 000	4 585 000
Sum varige driftsmidler		10 667 800 000	6 023 961 000
Finansielle anleggsmidler			
Investering i datterselskap	12	23 969 869 000	23 969 869 000
Lån til foretak i samme konsern	13	16 148 267 000	16 900 463 000
Investeringer i tilknyttet selskap	12	78 113 000	78 031 000
Lån til tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet	13	84 838 000	98 191 000
Investeringer i aksjer og andeler	12	20 742 000	19 533 000
Andre langsiktige fordringer	13	850 000	850 000
Pensjonsmidler	18	23 574 000	17 394 000
Sum finansielle anleggsmidler		40 326 253 000	41 084 331 000
Sum anleggsmidler		52 581 878 000	48 345 933 000
Omløpsmidler			
Varer			
Varer	14	397 141 000	377 415 000
Sum varer		397 141 000	377 415 000
Fordringer			
Kundefordringer	15	23 494 000	33 979 000
Andre fordringer	15	1 630 162 000	1 747 769 000
Konsernfordringer	15	5 816 695 000	3 643 532 000
Sum fordringer		7 470 351 000	5 425 280 000
Bankinnskudd, kontanter og lignende			

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
Bankinnskudd, kontanter og lignende	16	10 011 599 000	13 055 247 000
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		10 011 599 000	13 055 247 000
Sum omløpsmidler		17 879 091 000	18 857 942 000
SUM EIENDELER		70 460 969 000	67 203 875 000

BALANSE - EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital

Innskutt egenkapital

Foretakskapital	17	200 000	200 000
Annen innskutt egenkapital	17	32 470 631 000	32 470 631 000
Sum innskutt egenkapital		32 470 831 000	32 470 831 000

Opptjent egenkapital

Annen egenkapital	17	892 779 000	39 366 000
Sum opptjent egenkapital		892 779 000	39 366 000

Sum egenkapital

33 363 610 000   **32 510 197 000**

Gjeld

Langsiktig gjeld

Pensjonsforpliktelser	18	1 720 000	1 841 000
Sum avsetninger for forpliktelser		1 720 000	1 841 000

Annen langsiktig gjeld

Langsiktig konserngjeld	13	12 106 465 000	11 299 117 000
Gjeld til Helse og omsorgsdep	13	17 220 556 000	14 991 450 000
Sum annen langsiktig gjeld		29 327 021 000	26 290 567 000

Sum langsiktig gjeld

29 328 741 000   **26 292 408 000**

Kortsiktig gjeld

Driftskreditt	16	383 000	379 000
Leverandørgjeld	20	558 033 000	487 100 000
Skyldige offentlige avgifter		73 274 000	62 041 000
Kortsiktig konserngjeld	20	4 674 291 000	5 231 246 000

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
Annen kortsiktig gjeld		2 462 636 000	2 620 503 000
Sum kortsiktig gjeld		7 768 617 000	8 401 269 000
Sum gjeld		37 097 358 000	34 693 677 000
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		70 460 968 000	67 203 874 000

Konsernets resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
RESULTATREGNSKAP			
Inntekter			
Basisramme	2	63 207 332 000	59 528 889 000
Aktivitetsbaserte inntekter	2	29 632 769 000	28 733 988 000
Annen driftsinntekt	2	8 471 126 000	7 598 581 000
Sum inntekter		101 311 227 000	95 861 458 000
Kostnader			
Kjøp av helsetjenester	3	13 673 119 000	12 612 068 000
Varekostnad	4	11 712 972 000	11 365 966 000
Lønnskostnad	5,18	59 743 001 000	56 435 291 000
Avskrivning på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	10,11	4 286 384 000	4 154 484 000
Nedskrivning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	10,11	47 571 000	32 685 000
Annen driftskostnad		10 316 882 000	9 180 583 000
Sum kostnader		99 779 929 000	93 781 077 000
Driftsresultat		1 531 298 000	2 080 381 000
Finansinntekter og finanskostnader			
Resultatandel felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	7	27 606 000	7 536 000
Annen renteinntekt	7	344 090 000	166 444 000
Annen finansinntekt	7	14 364 000	7 023 000
Sum finansinntekter		386 060 000	181 003 000
Annen rentekostnad	7	174 927 000	126 800 000
Annen finanskostnad	7	58 254 000	50 748 000
Resultatandel felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	7	338 000	
Sum finanskostnader		233 519 000	177 548 000
Netto finans		152 541 000	3 455 000
Ordinært resultat før skattekostnad		1 683 839 000	2 083 836 000
Skattekostnad på ordinært resultat	9	10 339 000	5 920 000
Ordinært resultat etter skattekostnad		1 673 500 000	2 077 916 000
Årsresultat		1 673 500 000	2 077 916 000

Konsernets resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
---------------------	-------------	-------------	-------------

---

Konsernets balanse

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
BALANSE - EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Immaterielle eiendeler	10	2 258 438 000	2 342 442 000
Anlegg under utførelse	10	2 140 689 000	1 963 276 000
Utsatt skattefordel	9	6 713 000	5 326 000
Sum immaterielle eiendeler		4 405 840 000	4 311 044 000
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	11	31 908 060 000	32 715 893 000
Medisinskteknisk utstyr, inventar, transportmidler og lignende	11	6 991 500 000	6 740 119 000
Anlegg under utførelse	11	13 157 117 000	7 931 958 000
Sum varige driftsmidler		52 056 677 000	47 387 970 000
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i tilknyttet selskap	12	174 258 000	146 920 000
Lån til tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet	13	84 838 000	98 191 000
Investeringer i andre aksjer og andeler	12	3 471 975 000	3 248 844 000
Pensjonsmidler	18	14 911 144 000	12 575 649 000
Andre langsiktige lån og fordringer	13	1 672 000	1 668 000
Sum finansielle anleggsmidler		18 643 887 000	16 071 272 000
Sum anleggsmidler		75 106 404 000	67 770 286 000
Omløpsmidler			
Varer			
Varer	4	798 980 000	757 966 000
Sum varer		798 980 000	757 966 000
Fordringer			
Kundefordringer	15	1 019 739 000	855 305 000
Andre fordringer	15	2 789 579 000	2 775 142 000
Sum fordringer		3 809 318 000	3 630 447 000
Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd, kontanter og lignende	16	12 417 161 000	15 342 366 000

Konsernets balanse

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		12 417 161 000	15 342 366 000
Sum omløpsmidler		17 025 459 000	19 730 779 000
SUM EIENDELER		92 131 863 000	87 501 065 000

BALANSE - EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital

Innskutt egenkapital

Foretakskapital	17	200 000	200 000
Annen innskutt egenkapital	17	32 470 631 000	32 470 631 000
Sum innskutt egenkapital		32 470 831 000	32 470 831 000

Opptjent egenkapital

Annen egenkapital	17	12 536 741 000	10 863 165 000
Minoritetsinteresser	17	11 864 000	11 955 000
Sum opptjent egenkapital		12 548 605 000	10 875 120 000

Sum egenkapital

45 019 436 000   **43 345 951 000**

Gjeld

Langsiktig gjeld

Pensjonsforpliktelser	18	2 828 811 000	2 601 649 000
Utsatt skatt	9	27 413 000	24 424 000
Andre avsetninger for forpliktelser	19	4 052 675 000	4 007 571 000
Sum avsetninger for forpliktelser		6 908 899 000	6 633 644 000

Annen langsiktig gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	13	95 694 000	95 474 000
Gjeld til Helse- og omsorgsdepartementet	13	17 220 556 000	14 991 450 000
Annen langsiktig gjeld	13	1 870 581 000	1 705 982 000
Sum annen langsiktig gjeld		19 186 831 000	16 792 906 000

Sum langsiktig gjeld

26 095 730 000   **23 426 550 000**

Kortsiktig gjeld

Driftskreditt	16	383 000	379 000
---------------	----	---------	---------

Konsernets balanse

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
Leverandørgjeld	20	3 878 567 000	3 370 061 000
Betalbar skatt	9	8 737 000	8 690 000
Skyldige offentlige avgifter		4 130 500 000	4 144 578 000
Annen kortsiktig gjeld	13	12 998 508 000	13 204 858 000
Sum kortsiktig gjeld		21 016 695 000	20 728 566 000
Sum gjeld		47 112 425 000	44 155 116 000
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		92 131 861 000	87 501 067 000

Regnskapsprinsipper

Generelt om regnskapet

Årsregnskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

De regionale helseforetakene ble stiftet med basis i helseforetaksloven i forbindelse med at staten overtok ansvaret for spesialisthelsetjenesten fra fylkeskommunene. Staten overførte formuesposisjonene knyttet til spesialisthelsetjenesten i daværende Helse Sør RHF og Helse Øst RHF 1. januar 2002. Virksomheten er regulert av lov om helseforetak m.m. Virksomhetsoverføringene skjedde som tingsinnskudd og virkelig verdi ble lagt til grunn.

Helse Sør RHF og Helse Øst RHF fusjonerte til Helse Sør-Øst RHF med regnskapsmessig virkning 1. januar 2007.

I forbindelse med sykehusreformen utarbeidet uavhengige tekniske miljøer høsten 2001 takster for bygg og tomter basert på gjenanskaffelsesverdi. I gjenanskaffelsesverdien ble det tatt hensyn til slit og elde, teknisk og funksjonell standard etc. For andre anleggsmidler ble også gjenanskaffelseskost beregnet. Tilsvarende ble gjennomført i 2003/2004 i tilknytning til overføringen av rusomsorgen.

I forbindelse med avleggelsen av regnskapet for 2002 ble det diskutert om foreliggende takster burde nedjusteres i forhold til forventninger om nivået på fremtidige kontantstrømmer (bevilgninger). Basert på verdier fastsatt av daværende Helsedepartementet ble regnskapet for 2002 avlagt med foreløpig åpningsbalanse der verdiene på bygg var lavere enn takstverdiene. Ved regnskapsavleggelsen for 2003 ble åpningsbalansen verdsatt til gjenanskaffelsesverdi, dvs. tilsvarende takstene utarbeidet høsten 2001. Dette ble basert på at helseforetakene er non-profit-virksomheter der eier har stilt krav om resultatmessig balanse i driften, men ikke krav til avkastning på innskutt kapital. Bruksverdi representerer dermed virkelig verdi for anleggsmidler. Det ble samtidig gjort fradrag for overførte anleggsmidler der det per 1.1.2002 var kjent at disse ikke ville være i bruk eller kun ville være i bruk en begrenset periode.

Det følger av Helseforetakslovens § 31- 33 at det er restriksjoner med hensyn til foretakets muligheter til å avhende faste eiendommer og sykehusvirksomhet, samt mulighet for opptak av lån, garantier og pantstillelser.

Vurderings- og klassifiseringsprinsipper

Virksomhetsoverdragelser

Virksomhetsoverdragelser mellom foretak i Helse Sør-Øst bokføres etter regnskapsmessig kontinuitet. Nettoeffekten av bokførte verdier av overførte eiendeler og forpliktelser knyttet til overført virksomhet føres som et tingsuttak i form av en kapitalnedsettelse i avgivende helseforetak og et tingsinnskudd i mottakende helseforetak.

Generelt om inntekts- og kostnadsføringsprinsipper

Inntekts- og kostnadsføringsprinsippene bygger på de grunnleggende regnskapsprinsippene om transaksjon, opptjening, sammenstilling og forsiktighet. I den grad regnskapet inneholder usikre poster, bygger disse på beste estimat basert på tilgjengelig informasjon på balansedagen.

Prinsipper for inntektsføring

Driftsinntektene til helseforetakene kan deles i tre: Fast grunnfinansiering (basis) fra eier, aktivitetsbaserte inntekter og andre driftsinntekter. Inntekter fra Helse- og omsorgsdepartementet som går via det regionale helseforetaket er bruttoført i Helse Sør-Øst RHF.

Grunnfinansiering

Grunnfinansieringen består av basisramme drift. Grunnfinansieringen tildeles foretakene fra Helse Sør-Øst RHF som fast bevilgning til drift og investering i foretaket. Grunnfinansieringen er normalt et driftstilskudd uten bestemte vilkår som gis nærmest uavhengig av aktivitet for å opprettholde en kapasitet som er tilstrekkelig for det sykehusområde et helseforetak er ansvarlig for. Dette tilsier normalt sett at grunnfinansieringen inntektsføres i sin helhet innenfor det året bevilgningen gis.

De siste to årene har Helse Sør-Øst RHF gjennom Statsbudsjett og Revidert nasjonalbudsjett blitt tildelt ekstra bevilgninger for å bekjempe covid 19-pandemien.

Disse ekstra bevilgningene er vurdert å ikke være tidsbegrenset, og ved utgangen av 2021 er fortsatt utviklingen av pandemien usikker. Den delen av ekstrabevilgning som per desember ikke er benyttet til dette formålet er derfor avsatt hos helseforetakene som utsatt inntekt i balansen for å imøtekomme negative økonomiske effekter av pandemien i kommende år. Avsetningens størrelse er basert på konkrete vurderinger i det enkelte helseforetak av økonomiske konsekvenser av pandemien i 2021 og også for årene framover når det gjelder avskrivninger på investeringer knyttet til pandemien.

Aktivitetsbaserte inntekter

Aktivitetsbaserte inntekter består i all hovedsak av ISF (ISF = innsatsstyrt finansiering), polikliniske inntekter (refusjoner fra HELFO og egenandeler), gjestepasientinntekter, inntekter fra selvbetalende pasienter og salg av laboratorie- og røntgentjenester. Oppførte ISF-refusjoner er basert på koding i Norsk Pasientregister (NPR). Det er fokus i helseforetakene på betydningen av riktig koding for å få vist korrekte inntektstall. Gjestepasientoppgjør føres brutto, dvs. kostnadsføring for kjøp av helsetjenester med tilhørende ISF innen somatisk virksomhet og inntektsføring for salg av helsetjenester. ISF-refusjoner og poliklinikkinntekter inntektsføres i den perioden aktiviteten er utført.

Andre inntekter

Andre inntekter tilknyttet kjernevirksomheten er inntekter fra apotekene og fra kommuner knyttet til utskrivningsklare pasienter. I tillegg har helseforetakene salgsinntekter fra kantine og leieinntekter fra personalboliger. Andre inntekter inntektsføres i den perioden varen/tjenesten er levert.

I tillegg mottas det øremerkede statstilskudd. Øremerkede tilskudd inntektsføres når aktivitetene gjennomføres og i takt med kostnadene som til gjennomføringen av de aktiviteter som tilskuddet er knyttet til. Disse tilskuddene kan overføres til fremtidige år.

Prinsipper for kostnadsføring

Utgifter sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter utgiftene kan henføres til. Utgifter som ikke kan henføres direkte til inntekter, kostnadsføres når de påløper.

Klassifisering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost på anskaffelsestidspunktet og avskrives lineært over forventet brukstid. Anleggsmidler nedskrives dersom de ikke lenger vil være i bruk. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet. Første års avdrag på langsiktig gjeld vises sammen med øvrig langsiktig gjeld.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid. Et driftsmiddel anses som varig dersom det har en økonomisk levetid på over tre år og en kostpris på over kr. 100.000,-. Driftsmidler avskrives fra det tidspunkt de tas i bruk. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmidlet er lavere enn balanseført verdi, foretas en nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk.

Tomter avskrives ikke da disse anses å ha ubegrenset økonomisk levetid.

Utgifter forbundet med periodisk vedlikehold og reparasjoner på produksjonsutstyr, periodiseres. Utgifter forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir løpende kostnadsført. Utgifter ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, balanseføres. Driftsmidler som erstattes, kostnadsføres. Renter som knytter seg til anlegg under oppføring blir aktivert som en del av kostprisen.

Immaterielle eiendeler, herunder forskning og utvikling

Utgifter til utvikling balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av identifiserbare immaterielle eiendeler. I motsatt fall kostnadsføres slike utgifter løpende. Balanseført utvikling avskrives lineært over den økonomiske levetiden. Utgifter til forskning og innovasjon kostnadsføres løpende. Andre immaterielle eiendeler som forventes å gi fremtidige inntekter balanseføres og avskrives over økonomisk levetid.

Usikre forpliktelser

Dersom det etter selskapets oppfatning er sannsynlig at en usikker forpliktelse vil komme til oppgjør, og verdien av oppgjøret kan estimeres pålitelig, kostnadsføres forpliktelsen i resultatregnskapet og tas inn som en avsetning for forpliktelser i balansen.

Investeringsstilskudd avsettes i balansen og inntektsføres i takt med avskrivningene på den tilhørende investeringen.

Datterselskap

Med datterselskap menes annet foretak der helseforetaket normalt har en eierandel på over 50 %, hvor investeringen er av langvarig og strategisk karakter og hvor helseforetaket har bestemmende innflytelse. Datterselskap vurderes etter kostmetoden i foretakets regnskap. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det foretas nedskrivning til virkelig

verdi når det oppstår verdifall som skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger reverseres når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Behandling av felleskontrollerte virksomheter

Med felleskontrollert virksomhet (joint venture) menes virksomhet hvor deltakerne sammen har felles kontroll. Ingen deltaker alene har bestemmende innflytelse, men sammen har man bestemmende innflytelse. Samarbeidet må være regulert i en samarbeidsavtale som hjemler felles kontroll, og deltakelsen må ikke være midlertidig. Helse Sør-Øst vurderer felleskontrollert virksomhet etter egenkapitalmetoden i morselskapets og foretaksgruppens regnskap.

Tilknyttede selskap

Med tilknyttet selskap menes et selskap hvor investor har betydelig innflytelse uten at det foreligger et konsernforhold eller felles kontrollert virksomhet (joint venture). Betydelig innflytelse anses normalt å foreligge når investor har 20 % til 50 % av stemmeberettiget kapital i et selskap. Tilsvarende gjelder dersom to eller flere konsernselskap har en slik innflytelse over et annet selskap. Investering i tilknyttet selskap vurderes etter egenkapitalmetoden i morselskapets og foretaksgruppens regnskap.

Egenkapitalinnskudd pensjonskasser

Egenkapitalinnskudd i KLP og andre pensjonskasser er verdsatt til anskaffelseskost.

Pensjoner

Regnskapsføring av pensjonskostnader skjer i samsvar med Norsk Regnskapsstandard, NRS 6 Pensjonskostnader. Selskapets pensjonsforpliktelser, både sikret og usikret, beregnes som den diskonterte verdi av de fremtidige pensjonsytelser som anses påløpt på balansedagen. Det forutsettes at arbeidstakerne opparbeider sine pensjonsrettigheter lineært over den yrkesaktive perioden.

Pensjonsmidlene er vurdert til virkelig verdi og fratrukket i netto pensjonsforpliktelse i balansen. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad overfinansieringen kan utnyttes eller tilbakebetales. Den enkelte pensjonsordning vurderes for seg, men verdi av overfinansiering i en ordning og underfinansiering i andre ordninger nettoføres i balansen såfremt pensjonsmidlene kan overføres mellom ordningene. Netto pensjonsmidler presenteres som andre langsiktige fordringer, mens netto pensjonsforpliktelser presenteres som avsetning for forpliktelser.

Endringer i forpliktelsen og pensjonsmidlene som skyldes endringer i og avvik mot beregningsforutsetningene (estimatendringer), fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid for den del av avvikene som overstiger 10 % av det største av brutto pensjonsforpliktelser eller pensjonsmidler.

Det har blitt gjort en endring i NRS 6 Pensjonskostnader som påvirker regnskapsføring av planendringer. Det er besluttet at eventuelle planendringsevinster som oppstår i forbindelse med ubetingede planendringer, nå kan benyttes til å redusere uinnregnede estimatavvik. Dette er et likestilt alternativ med resultatføring av slike gevinster, og er et valg av regnskapsprinsipp som må anvendes konsistent for alle ordninger og fra periode til periode. Endringene fremkommer i NRS 6 punkt 56. Endringen trer i kraft for regnskapsår som starter 1. januar 2020 eller senere, men det er tillatt å ta i bruk de reglene også for 2019 regnskapet.

Helse Sør-Øst har valgt å implementere endringen i NRS 6 med virkning for 2019 og har dermed endret sitt tidligere prinsipp med direkte resultatføring. Dette innebærer at planendringer i 2019 som medfører gevinst reduserer uinnregnede kostnader ved tidligere perioders pensjonsopptjening som er tilknyttet den samme ordningen. Dersom det ikke er uinnregnede kostnader resultatføres gevinsten direkte. Øvrige planendringer innregnes i resultatregnskapet umiddelbart.

Periodens netto pensjonskostnad er inkludert i lønn og sosiale kostnader og består av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede pensjonsforpliktelsen, forventet avkastning av pensjonsmidlene, resultatført virkning av endringer i estimater og pensjonsplaner, resultatført virkning av avvik mellom faktisk og forventet avkastning, samt periodisert arbeidsgiveravgift.

Arbeidstakers andel av pensjonspremien er kommet til fradrag i lønnskostnaden.

Konsolideringsprinsipper

Regnskapet for foretaksgruppen omfatter morselskapet Helse Sør-Øst RHF og alle underliggende helseforetak. Regnskapet for foretaksgruppen er utarbeidet som om gruppen var én økonomisk enhet. Transaksjoner og mellomværende mellom foretakene i gruppen er eliminert. Alle bevilgninger fra Helse- og omsorgsdepartementet resultatføres via det regionale helseforetaket.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Varebeholdninger

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Varelageret nedskrives dersom virkelig verdi er lavere enn anskaffelseskost. Reservedeler klassifiseres som varelager.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter indirekte metode. Trekk på konsernkontoordningen er klassifisert som kortsiktig gjeld og presentert på egen linje i kontantstrømoppstillingen. Likviditetsbeholdningen består av bundne midler og bankkonti utenfor konsernkontoordningen.

Konsernkontoordning

Helseforetakenes innskudd og gjeld på konsernkontoen er klassifisert som kortsiktig fordring/gjeld mot Helse Sør-Øst RHF. Foretaksgruppens netto innskudd i konsernkontoordningen er klassifisert som omløpsmidler. Renteinntekter/-kostnader er behandlet som konserninterne renter i helseforetaket.

Endringer i regnskapsprinsipp og feil i tidligere perioder

Virkningen av endringer i regnskapsprinsipp og korrigering av feil i tidligere perioder er ført direkte mot egenkapitalen.

Tilsvarende er enkelte tall i noter og balanseoppstilling endret.

Skatt

Foretakets virksomhet, sykehusdrift, er ikke skattepliktig. Skatteberegning som fremkommer i regnskapet til foretaksgruppen knytter seg til skattepliktig virksomhet i datterdatter-foretak og publikumsdelen av Sykehusapotekenes virksomhet.

Skattekostnaden omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt/ skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/ skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring. Utsatt skattefordel er bare balanseført i den grad det er sannsynlig at fordelene vil bli realisert i fremtiden.

Leieavtaler

Helseforetak har anledning til å inngå finansielle leiekontrakter, jf. Helseforetaksloven § 33 og vedtektene til Helse Sør-Øst RHF § 12. De finansielle leieavtalene er balanseført til kostpris og som langsiktig gjeld. De avskrives over eiendelens levetid, fordelt på de ulike delkomponentene.

Nøytral merverdiavgift

Gjennom Stortingets behandling av Prop. 1 S (2016-2017) for Helse- og omsorgsdepartementet ble det fra 1.januar 2017 innført en ordning med nøytral merverdiavgift for helseforetakene. Ordningen innebærer at helseforetakene får kompensert utgifter til merverdiavgift på en rekke varer og tjenester som inngår i driften av virksomheten.

Kontantstrømoppstilling

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen			
2021	2022	Note	2022	2021	
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:					
728 865	853 413	Årsresultat før skattekostnad	16	1 673 504	2 083 834
0	0	Skatteutbetalinger		8 690	-2 611
0	0	Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler		-45 033	1 943
3 667	3 648	Ordinære avskrivninger	10,11	4 286 384	4 154 484
11 300	41 273	Nedskrivning anleggsmidler	10,11	47 571	32 685
0	0	Øvrige resultatposter uten kontanteffekt		0	0
-1 027 456	-2 064 797	Endring i omløpsmidler	4, 14	-219 885	-262 659
194 091	-632 652	Endring i kortsiktig gjeld	19	288 078	2 225 608
-7 442	-6 301	Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger	17	-2 108 333	-2 790 971
0	0	Inntektsført investeringstilskudd	2	-218 437	-206 069
-96 975	-1 805 416	Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		3 712 539	5 236 245
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER:					
0	0	Innbetalinger ved salg av driftsmidler		187 635	40 018
-3 031 049	-5 584 232	Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler	10,11	-9 240 443	-7 194 831
18 443	177 566	Øvrige poster uten kontanteffekt		-7 264	-26 922
44 075	33 353	Innbetalinger av avdrag på utlån (langsiktede fordringer)		33 353	44 075
-40 000	-20 000	Utbetalinger ved utlån (langsiktede fordringer)		-20 000	-40 000
-476	0	Innbetalinger ved salg av andre finansielle eiendeler		14 082	-4 836
-26 255	-1 208	Utbetalinger ved kjøp av andre finansielle eiendeler		-227 862	-158 206
-3 035 262	-5 394 521	Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		-9 260 499	-7 340 702
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:					
2 235 643	3 010 508	Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	13	3 015 204	2 235 643
-594 904	-781 400	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	13	-781 400	-594 904
0	0	Endring driftskreditt	15	0	0
870 091	1 559 545	Utbetaling/innbetaling av investeringstilskudd og gaver		206 308	442 283
0	0	Endring øvrige langsiktede forpliktelser	18	15 691	57 282
331 075	190 070	Endring foretaks kapital uten kontanteffekt		867	-4 407
58 357	177 566	Øvrige finansieringsposter uten kontanteffekt		165 488	63 755
2 900 263	4 156 289	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		2 622 158	2 199 652
-231 975	-3 043 648	Netto endring i likviditetsbeholdning		-2 925 802	95 195
13 287 221	13 055 247	Likviditetsbeholdning per 01.01.		15 342 366	15 247 171
13 055 247	10 011 599	Beholdning av bankinnskudd, kontanter o.l. per 31.12.	1,15	12 416 563	15 342 366
22 720	23 103	Herav bundne midler		2 318 653	2 204 517
5 338 623	7 159 000	Ubenyttet trekkramme i Norges Bank per 31.12.		7 159 000	5 338 623
18 393 870	17 170 599	Likviditetsreserve per 31.12.		19 575 563	20 680 989
5 339 000	7 159 000	Innvilget kredittramme i Norges Bank per 31.12.		7 159 000	5 339 000

Note 1 - Virksomhetsrapportering

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen	
2021	2022	2022	2021
Driftsinntekter per virksomhetsområde			
9 362 676	9 737 065	72 956 909	68 899 418
2 203 215	2 210 742	13 099 075	12 744 989
335 892	334 636	3 447 335	3 281 793
1 285 018	1 355 566	3 732 676	3 566 910
2 238 352	2 716 366	8 075 233	7 368 349
75 436 551	78 583 321	0	0
90 861 705	94 937 697	101 311 227	95 861 458
Driftskostnader per virksomhetsområde			
8 858 202	9 443 860	72 131 636	67 927 848
2 185 601	2 193 715	12 933 881	12 325 284
323 116	331 637	3 440 509	3 134 559
1 300 187	1 316 398	3 722 275	3 550 266
2 106 883	2 407 248	7 551 626	6 843 122
75 436 551	78 583 321	0	0
90 210 539	94 276 181	99 779 928	93 781 078
Driftsinntekter fordelt på geografi			
90 786 250	94 836 137	99 456 768	93 714 617
75 455	101 559	1 661 522	1 656 750
0	0	192 937	490 092
90 861 705	94 937 697	101 311 227	95 861 458

Driftsinntekter benevnt "Det regionale helseforetakets overføringer til datterforetak" tilsvarer det regionale helseforetakets andel av inntekter fra eier / staten som benyttes til finansiering av datterforetakernes oppgaver innenfor spesialisthelsetjenesten. Det regionale helseforetakets overføring til datterforetakene kostnadsføres som kjøp av helsetjenester fra datterforetak. Andre ordinære kjøp fra datterforetakene inngår ikke i denne posten.

Virksomhetsområdet benevnt "Annet" omfatter i hovedsak kostnader og inntekter knyttet til ambulanse, pasienttransport, administrativ virksomhet ved Helse Sør-Øst RHF og Sykehuspartner HF, samt kostnader og inntekter vedrørende Sykehusapotekene HF.

Note 2 - Inntekter

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen	
2021	2022	2022	2021
DRIFTSINNTEKTER			
Basisramme			
59 528 889	63 207 332	63 207 332	59 528 889
59 528 889	63 207 332	63 207 332	59 528 889
Aktivitetsbasert inntekt			
21 981 178	23 190 352	23 190 352	21 981 178
0	71 107	0	0
158 149	168 311	168 311	158 149
75 455	101 559	1 199 476	1 124 903
3 561 801	3 091 784	4 120 472	4 464 561
0	0	150 336	124 870
115 217	82 581	803 823	880 328
25 891 799	26 705 694	29 632 769	28 733 988
Annen driftsinntekt			
256 652	297 784	297 784	256 652
0	0	0	0
3 768 023	3 020 278	3 758 848	4 203 999
185 582	218 437	218 437	206 069
0	0	1 075 498	940 136
1 230 759	1 488 171	3 120 560	1 991 725
5 441 017	5 024 670	8 471 126	7 698 581
90 861 705	94 937 697	101 311 227	95 861 458

Aktivitetstall

Aktivitetstall somatikk			
58 152	60 118	928 742	897 625
0	0	882 755	860 964
227 530	229 224	3 450 322	3 372 822
Aktivitetstall psykisk helsevern for barn og unge			
79	73	1 474	1 565
37 588	41 306	516 455	513 369
0	0	135 277	172 934
Aktivitetstall psykisk helsevern for voksne			
3 621	3 685	25 739	24 312
132 699	128 663	995 209	991 517
0	0	150 627	142 926
Aktivitetstall tverrfaglig spesialisert rusbehandling			
2 061	2 050	8 826	8 511
40 495	41 159	236 964	250 868
0	0	30 677	39 634

Aktiviteten er delvis finansiert med basisbevilgning og delvis med inntekter knyttet til behandlingsaktivitet. Ved sammenligning av foretakets inntekter over tid må det tas hensyn til at andelen av inntektene som er knyttet til behandlingsaktivitet og basisramme kan variere. Pandemiutbruddet i mars 2020 førte til en markant nedgang i aktivitet i 2021.

I Statsbudsjettet for 2021 ble Helse Sør-Øst RHF tildelt 1 131,3 millioner kroner. Videre ble det i RNB (Prop. 795) flyttet 942 millioner kroner fra innsatsstyrt finansiering til tilskudd for å kompensere for redusert aktivitet og merkostnader knyttet til pandemien.

Utviklingen av pandemien var fortsatt usikker ved avslutningen av 2021. Helseforetakene i Helse Sør-Øst gjorde derfor samme vurdering som i 2020, og overført deler av bevilgningene knyttet til pandemien til 2022. Denne overføring er vurdert av det enkelte helseforetak og er basert på forventede økonomiske effekter knyttet til covid-19 pandemien.

I Prop. 51 S (2021-2022) ble helseforetakene Helse Sør-Øst tildelt 629 millioner kroner i tilskudd som kompensasjon for pandemirelaterte utgifter første halvår 2022. Videre ble det i Revidert nasjonalbudsjett 2022 Prop. 115 S (2021-2022), 12. mai 2022 tildelt ytterligere 1 240 millioner kroner. Alle disse midlene er inntektsført i 2022-regnskapet.

Note 3 - Kjøp av helsetjenester

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF			Foretaksgruppen	
2021	2022		2022	2021
		KJØP AV HELSETJENESTER		
152 154	278 297	Kjøp fra offentlige helseinstitusjoner, somatikk	817 317	661 676
542	0	Kjøp av offentlige helsetjenester somatikk internt i foretaksgruppen	0	0
5 437 140	5 796 245	Kjøp fra private helseinstitusjoner, somatikk	6 150 606	5 817 232
52 990	111 943	Kjøp fra offentlige helseinstitusjoner, psykisk helsevern	176 932	138 826
2 577	2 822	Kjøp av offentlige helsetjenester psykisk helsevern internt i foretaksgruppen	0	0
2 034 564	2 080 544	Kjøp fra private helseinstitusjoner, psykisk helsevern	2 185 462	2 144 699
4 284	15 549	Kjøp fra offentlige helseinstitusjoner, tverrfaglig spesialisert rusbehandling	32 876	21 867
0	0	Kjøp av offentlige helsetjenester tverrfaglig spesialisert rusbehandling internt i foretaksgruppen	0	0
1 267 683	1 249 404	Kjøp fra private helseinstitusjoner, tverrfaglig spesialisert rusbehandling	1 546 254	1 386 270
18 141	28 483	Kjøp fra utlandet	147 504	69 866
8 970 054	9 563 267	Kjøp av helsetjenester fra helseinstitusjoner	11 056 951	10 240 436
0	0	Innleie av helsepersonell fra vikarbyrå	948 283	618 130
290 953	315 305	Kjøp fra Luftambulansetjenesten HF	316 696	291 295
0	0	Kjøp av andre ambulansetjenester	133 110	126 240
1 163 166	1 009 649	Andre kjøp av helsetjenester (herunder avtalespesialister)	1 218 099	1 335 968
10 424 173	10 888 221	Sum kjøp av helsetjenester	13 673 119	12 612 068
77 022 573	80 186 589	Det regionale helseforetakets kjøp av helsetjenester fra datterforetakene	0	0
87 446 746	91 074 810	Sum kjøp av helsetjenester totalt	13 673 119	12 612 068

Note 4 - Varer

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen	
2021	2022	2022	2021
VAREKOSTNAD			
206	4 111	6 039 324	5 638 701
13 294	5 134	5 135 812	5 215 717
7	15	451 935	439 157
1 148 281	1 277 899	85 901	72 391
1 161 787	1 287 159	11 712 972	11 365 966

Som en følge av virusutbruddet i 2020 fikk Helse Sør-Øst RHF et oppdrag om å gjennomføre nødvendige anskaffelser av smittevernustyr til hele spesialist- og kommunehelsetjenesten, samt legemidler til spesialisthelsetjenesten. Helse Sør-Øst RHF ble gitt fullmakt til å inngå og signere avtaler på vegne av Helsedirektoratet for å forestå nasjonal koordinering av helse- og omsorgssektorens innsats for å håndtere det pågående utbruddet. Kostnadene forbundet med anskaffelsene og avtalene skulle belastes og dekkes økonomisk av Helsedirektoratet. Smittevernustyr og legemidler Helse Sør-Øst RHF har anskaffet og brukt gjennom denne ordningen er bokført vederlagsfritt og har derfor ikke påvirket varekostnad i 2021 og 2022.

Note 5 - Lønns- og personalkostnader

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen	
2021	2022	2022	2021
LØNNSKOSTNADER			
180 363	184 554	45 169 854	42 536 710
27 021	27 571	6 399 793	6 025 254
28 478	27 528	7 953 720	7 612 629
13 282	13 715	680 247	495 290
0	0	-460 412	-234 593
249 144	253 368	59 743 001	56 435 291
200	199	82 715	81 030
190	191	68 354	65 219

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen	
2021	2022	2022	2021
Godtgjørelse til revisor			
365	465	4 771	4 419
975	800	2 377	1 830
0	0	431	402
58	85	330	368
1 430	1 043	8 899	5 837
2 828	2 393	16 808	11 917
Spesifisering av "Andre tjenester utenfor revisjon":			
0	0	1 215	3 059
939	806	806	939
0	0	2 582	0
485	36	4 059	1 794
6	200	238	45
1 430	1 042	8 899	5 837

Note 6 - Andre driftskostnader

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF			Foretaksgruppen	
2021	2022		2022	2021
0	0	Transport av pasienter	1 233 289	1 184 423
29 853	32 939	Bygninger og kontorlokaler inkl. energi og forsikring	2 153 942	1 820 832
1 835	1 782	Kjøp og leie av medisinskteknisk utstyr, IKT, inventar mv.	654 568	703 290
188 236	244 506	Konsulenttjenester ¹⁾	625 980	430 065
648 708	783 212	Annen ekstern tjeneste	1 663 283	1 482 089
7 403	5 479	Reparasjon, vedlikehold og service	1 819 833	1 758 879
6 415	7 890	Kontor- og kommunikasjonskostnader	343 051	326 279
0	0	Kostnader forbundet med transportmidler	152 040	127 478
2 897	5 849	Reisekostnader	221 673	99 506
104	320	Forsikringskostnader	49 291	42 363
405 225	467 057	Pasientskadeerstatning	467 415	409 987
47 219	66 888	Øvrige driftskostnader ²⁾	932 517	795 393
1 337 895	1 615 922	Sum andre driftskostnader	10 316 882	9 180 583

*) Av konsulenttjenestene benyttet i Helse Sør-Øst RHF kan mesteparten henføres til kjøp inn i regional IKT-prosjektportefølje. Dette er i all hovedsak kjøp av konserninterne tjenester fra Sykehuspartner HF.

**) Av større enkeltposter under "Øvrige driftskostnader" for foretaksgruppen inngår lisenskostnader med 400 millioner kroner og kontingenter med 86 millioner kroner. For øvrig er det diverse mindre kostnadsposter.

Note 7 - Finansinntekter og -kostnader

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF			Foretaksgruppen	
2021	2022		2022	2021
		Finansinntekter		
104	420	Resultatandel felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	27 606	7 536
279 856	475 703	Konseminterne renteinntekter	0	0
12 033	11 229	Andre renteinntekter	344 090	166 444
-2 224	25	Andre finansinntekter	14 364	7 023
289 770	487 378	Sum finansinntekter	386 060	181 003
		Finanskostnader		
0	338	Resultatandel felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	338	0
87 735	128 908	Konseminterne rentekostnader	0	0
124 952	166 211	Andre rentekostnader	174 927	126 800
-617	23	Andre finanskostnader	58 254	50 748
212 069	295 480	Sum finanskostnader	233 518	177 548
77 700	191 897	Netto finansresultat	152 542	3 454

Note 8 - Forskning og utvikling

(Alle tall i NOK 1000)

	Foretaksgruppen	
	2022	2021
Øremerket tilskudd fra Helse- og omsorgsdepartementet til forskning	1 023 119	937 900
Andre inntekter til forskning	750 320	701 414
Basisramme til forskning	1 756 909	1 497 561
Sum inntekter til forskning	3 530 348	3 136 876
Øremerket tilskudd fra Helse- og omsorgsdepartementet til utvikling	39 889	31 472
Andre inntekter til utvikling	53 024	57 898
Basisramme til utvikling	216 768	180 371
Sum inntekter til utvikling	309 681	269 741
Sum inntekter til forskning og utvikling	3 840 028	3 406 617
Kostnader til forskning :		
- somatikk	3 174 041	2 817 180
- psykisk helsevern	293 900	258 984
- tverrfaglig spesialisert rusbehandling	56 488	59 419
- annet	5 919	25 974
Sum kostnader til forskning	3 530 348	3 161 557
Kostnader til utvikling :		
- somatikk	245 343	208 992
- psykisk helsevern	56 103	44 056
- tverrfaglig spesialisert rusbehandling	1 809	24
- annet	6 426	10 858
Sum kostnader til utvikling	309 681	263 931
Sum kostnader forskning og utvikling	3 840 028	3 425 488
Antall avlagte doktorgrader	131	155
Antall publiserte artikler	3 772	3 879
Antall årsverk forskning	2 243	2 178
Antall årsverk utvikling	208	194

Note 9 - Skatt

Helse Sør-Øst har delvis skatteplikt. Det gjelder publikumsdelen av Sykehusapotekene HF samt datterselskap av Oslo universitetssykehus HF som driver kommersiell virksomhet.

(Alle tall i NOK 1000)

Beskrivelse	Foretaksgruppen	
	2022	2021
Positive midlertidige forskjeller		
Anleggsmidler	50 699	50 288
Pensjon	79 662	70 473
Omløpsmidler	-1 803	-1 683
Sum positive midlertidige forskjeller	128 557	119 098
Fremførbart underskudd	-3 953	-8 082
Grunnlag for utsatt skatt i balanse	124 604	111 016
Utsatt skatt	27 413	24 424
Negative midlertidige forskjeller		
Pensjon	-26 488	-15 043
Omløpsmidler	-100	-4 184
Avsetninger for forpliktelser	-69	-69
Anleggsmidler	-9 862	-4 912
Sum negative midlertidige forskjeller	-36 518	-24 207
Fremførbart underskudd		0
Grunnlag for utsatt skattefordel i balanse	-36 518	-24 207
Beregnet utsatt skattefordel	8 034	5 326
herav ikke balanseført utsatt skattefordel	1 321	0
Balanseført utsatt skattefordel	6 713	5 326
Årets skattekostnad på ordinært resultat fremkommer slik:		
Grunnlag for betalbar skatt		
Resultat før skattekostnad	58 964	46 791
Permanente forskjeller	-18 585	-19 883
Grunnlag for årets skattekostnad	40 379	26 908
Endring i midlertidige forskjeller	3 442	21 756
Skattepliktig inntekt	43 821	48 664
Fremførbart underskudd	-4 718	-9 166
Grunnlag for betalbar skatt	39 103	39 498
22 prosent av grunnlag for betalbar skatt	8 603	8 690
Endring i utsatt skatt	1 602	-6 098
Ikke tidligere avsatt	134	3 328
Sum skattekostnad på ordinært resultat	10 339	5 920
Avstemming av skattekostnad		
Beregnet skatt av årets resultat før skatt	12 972	10 294
Årets regnskapsførte skattekostnad	10 339	5 920
Differanse mellom regnskapsført og beregnet skattekostnad	2 633	4 374
Permanente forskjeller	4 089	4 374
Ikke balanseført utsatt skattefordel	-1 321	0
Ikke innregnet utsatt skattefordel tidligere år	-134	0
Avstemming beregnet skattekostnad	2 633	4 374

Note 10 - Immaterielle eiendeler

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF	Sum	
	Anlegg under utførelse	immaterielle eiendeler
Anskaffelseskost 1.1.22	1 248 941	1 248 941
Korrigerings IB	-11 303	-11 303
Anskaffelseskost 01.01.22 korrigert	1 237 638	1 237 638
Tilgang egenutviklet	844 839	844 839
Avgang ved salg, intern (inkl virk. overdragelse)	-442 078	-442 078
Anskaffelseskost 31.12.22	1 640 398	1 640 399
Akkumulerte avskrivninger 31.12.22	0	0
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.22	-52 573	-52 573
Balanseført verdi 31.12.22	1 587 825	1 587 825
Årets ordinære avskrivninger	0	0
Årets nedskrivninger	-41 273	-41 273

Helse Sør-Øst Foretaksgruppen	Anlegg under			Sum immaterielle eiendeler
	FoU	IKT	utførelse	
Anskaffelseskost 01.01.22	2 770	9 399 601	1 974 576	11 376 947
Korrigerings IB	0	0	-189 337	-189 337
Anskaffelseskost 01.01.22 korrigert	2 770	9 399 601	1 785 238	11 187 609
Tilgang ekstern	0	2 798	577 360	580 158
Tilgang egenutviklet	0	0	641 814	641 814
Avgang ved salg, ekstern	0	-94 390	-85 064	-179 454
Fra anlegg under utførelse	0	726 088	-726 088	0
Anskaffelseskost 31.12.22	2 770	10 034 097	2 193 261	12 230 127
Akkumulerte avskrivninger 01.01.22	-2 258	-7 002 688	0	-7 004 945
Årets avskrivninger	-257	-812 254	0	-812 511
Akkumulerte avskrivninger ved avgang ekstern	0	94 009	0	94 009
Akkumulerte avskrivninger 31.12.22	-2 514	-7 720 933	0	-7 723 447
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.22	0	-54 984	-11 300	-66 284
Årets nedskrivning	0	0	-41 273	-41 273
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.22	0	-54 984	-52 573	-107 557
Balanseført verdi 31.12.22	257	2 258 180	2 140 689	4 399 127

Note 11 - Varige driftsmidler

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Bygninger	Anlegg under utførelse	Transportmidler, IKT og annet	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 01.01.22	100 599	6 130 000	32 842	6 263 441	
IB justering	0	-141	149	8	
Anskaffelseskost 01.01.22 korrigert	100 599	6 129 859	32 991	6 263 449	
Tilgang - eksisterende	0	4 709 302	598	4 709 900	
Tilgang - egenutviklet	0	30 091	0	30 091	
Åvrig ved salg, internt	0	-82 502	0	-82 502	
Anskaffelseskost 31.12.22	100 599	10 776 750	33 589	10 910 937	
Akkumulerte avskrivninger 01.01.22	-35 224	0	-27 496	-62 720	
Årets avskrivning	-2 360	0	-1 288	-3 648	
Akkumulerte avskrivninger 31.12.22	-37 583	0	-28 784	-66 367	
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.22	0	-175 998	-769	-176 767	
Årets nedskrivning	0	0	0	0	
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.22	0	-175 998	-769	-176 767	
Balansført verdi 31.12.22	63 014	10 600 751	4 035	10 667 800	

Helse Sør-Øst Foretaksgruppen		Tomter og boliger	Bygninger	Anlegg under utførelse	Medisinsk-teknisk utstyr	Transportmidler, IKT og annet	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 01.01.22	2 706 982	67 566 672	8 093 541	13 846 946	8 663 854	100 877 996	
Korrigeringer IB	0	-20 708	189 337	-186	19 018	188 362	
Anskaffelseskost 01.01.22 korrigert	2 706 982	67 545 964	8 282 878	13 846 760	8 683 772	101 066 558	
Tilgang	13 122	45 716	7 532 219	112 758	284 564	7 988 379	
Tilgang - egenutviklet	0	0	30 091	0	0	30 091	
Åvrig ved salg, internt	-37 335	-434 844	0	-375 664	-151 937	-999 781	
Utangringing	0	-552	0	-100 133	-9 532	-110 217	
Reklassifisering	0	1 061	-827	1 471	-1 764	0	
Fra anlegg under utførelse	514	954 645	-2 516 688	1 042 599	518 930	0	
Anskaffelseskost 31.12.22	2 683 283	68 111 990	13 327 674	14 527 790	9 324 093	107 974 831	
Akkumulerte avskrivninger 01.01.22	0	-37 079 103	0	-9 301 157	-6 455 025	-52 835 285	
Korrigeringer IB	0	7 568	0	-132	-3 377	40	
Akkumulerte avskrivninger 01.01.22 korrigert	0	-37 071 534	0	-9 301 289	-6 462 402	-52 835 225	
Årets avskrivning	0	-1 762 434	0	-957 849	-753 590	-3 473 873	
Akkumulerte avskrivninger avgang	0	384 670	0	162 054	139 522	686 247	
Akkumulerte avskrivninger utangringing	0	0	0	306 293	20 617	326 911	
Akkumulerte avskrivninger reklassifisering	0	0	0	0	0	0	
Akkumulerte avskrivninger 31.12.22	0	-38 449 299	0	-9 790 791	-7 055 851	-55 295 941	
Akkumulert nedskrivning 01.01.22	-2 256	-476 400	-161 583	-2 487	-12 012	-654 737	
Korrigeringer IB	0	0	0	132	0	132	
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.22 korrigert	-2 256	-476 400	-161 583	-2 355	-12 012	-654 605	
Årets nedskrivning	0	2 675	-8 973	0	0	6 298	
Akkumulert nedskrivning utangringing	0	38 068	0	624	0	38 692	
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.22	-2 256	-435 657	-170 556	-1 731	-12 012	-622 211	
Balansført verdi 31.12.22	2 681 027	29 227 034	13 157 117	4 735 269	2 256 231	52 056 678	

Operasjonelle leieavtaler

Kategori	Årlig leiebeløp	Varighet (år)
Tomter og boliger	45	20 år
Bygninger	298 718	1-25 år
Medisinsk-teknisk utstyr	28 189	1-6 år
Transportmidler og annet	113 479	1-5 år

Finansielle leieavtaler

Kategori	Bokført verdi 31.12.	Estimert leiebeløp				Årlige avskrivninger	Varighet kontrakt (år)
		Nesle år	2 til 5 år	utover 5 år			
Bygninger	63 768	8 200	31 278	26 538	6 953	10-25 år	
Medisinsk-teknisk utstyr	1 087 619	233 481	803 437	357 147	184 182	4-12 år	
Transportmidler og annet	584 227	183 246	343 378	962	204 082	1-5 år	

Helseforetakene benytter lineære avskrivninger for alle varige driftsmidler. Den økonomiske levediden for driftsmidlene er beregnet til:

Bygninger	Dekomponert 10-60 år
Medisinsk-teknisk utstyr	3-15 år
Annet utstyr, inventar, transportmidler, etc	3-15 år
Personalbilger	Avskrives ikke
Tomter	Avskrives ikke

Investeringsprosjekter

	31.12.2022	31.12.2021	Ramme	Ferdigstillelse (år)
Tønsbergprosjektet, Sykehuset i Vestfold HF	3 098 396	2 990 000	3 208 000	2022
Nytt sykehus Drammen, Vestre Viken HF	4 997 533	2 382 000	14 000 000	2025
Lærepakke pålagte vedlikeholdstilskudd, Oslo universitetssykehus HF	1 125 991	1 008 000	1 937 257	2023
Radiumhospitalet, Oslo universitetssykehus HF	2 851 050	1 566 000	5 564 000	2024
Nye Aker og nye Rikshospitalet, Oslo universitetssykehus HF	934 525	351 000	36 044 000	2030
Nybygg psykiisk helsevern i Kristiansand, Sørlandet sykehus HF	894 702	638 000	964 000	2023
Regional IKT-prosjektportefølje *)	1 940 923	1 825 349	3 067 402	2021-2025
Sum	15 843 119	10 760 349		

Rammene er i henhold til siste styresak (sak 008-2023) og oppgitt i samme kroneverdi som i styresaken.

Akkumulerte verdier oppgitt i tabellen over gjelder fra og med forprosjekt.

*) Regional IKT-prosjektportefølje består av de styrepodkjente prosjektene i Helse Sør-Øst RHF. Flere av IKT-løsningene har blitt tatt i bruk ved flere foretak, og har blitt deaktiveret. Akkumulert verdi inkluderer totalt og pårapte verdier målt mot rammen. Summene inkluderer både balanseverdier og beløp som direkte kostnadsføres i prosjektene.

Note 12 - Eierandel i datterforetak, felleskontrollert virksomhet, tilknyttede selskap og andre

(Alle tall i NOK 1000)
Helse Sør-Øst RHF

Investering i datterforetak	Hovedkontor	Eierandeler	Andel stemmer	Balansert verdi	Egenkapital	Årets resultat
Akershus universitetssykehus HF	Nordbyhagen	100 %	100 %	1 715 685	3 229 013	233 241
Oslo universitetssykehus HF	Oslo	100 %	100 %	8 256 862	10 809 873	345 596
Surmaas sykehus HF	Mesoddtangen	100 %	100 %	260 772	496 139	14 767
Sykehusapotekene HF	Oslo	100 %	100 %	112 639	581 758	47 004
Sykehuset i Vestfold HF	Tønsberg	100 %	100 %	1 793 755	3 350 016	26 616
Sykehuset Innlandet HF	Brumunddal	100 %	100 %	3 455 242	5 090 089	-26 112
Sykehuset Telemark HF	Skiven	100 %	100 %	1 869 192	2 425 788	1 376
Sykehuset Østfold HF	Grålum	100 %	100 %	1 740 195	813 266	-113 570
Sykehuspartner HF	Drammen	100 %	100 %	50 100	-291 325	100 000
Serlandet sykehus HF	Kristiansand	100 %	100 %	2 823 325	4 409 344	67 489
Vestre Viken HF	Drammen	100 %	100 %	1 892 105	4 662 906	120 686
Sum datterforetak				23 969 869	35 576 867	820 692

Helseforetakene er bokført til historisk kost justert for virksomhetsoverdragelser mellom helseforetak. Så lenge helseforetakene har ordinær sykehusdrift anses historiske kostverdier som opprettholdt.

Sykehuspartner HF har negativ egenkapital etter negative resultater i 2017, 2018 og 2019 som følge av infrastrukturmodernisering. I en periode fremover vil foretaket tildeles ekstra basisramme fra det regionale helseforetaket for å reetablere egenkapitalen.

Felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	Hovedkontor	Eierandeler	Andel stemmer	Innskuddskapital	Balansert verdi 01.01	Justering EK	Årets resultatandel	Balansert verdi 31.12.	Bokført EK 31.12.
Helsejensstiens driftsorganisasjon for nødnett HF	Gjøvik	40 %	25 %	21 200	22 115	0	200	22 316	55 791
Sykehusmkjøp HF	Vadsø	25 %	25 %	1 250	1 097	0	49	1 145	4 579
Sykehusbygg HF	Trondheim	25 %	25 %	1 250	1 387	0	171	1 558	6 234
Luftambulansetjenesten HF	Bodø	40 %	25 %	7 030	17 784	0	-338	17 446	43 616
Pasientreiser HF	Skiven	40 %	25 %	7 040	35 646	0	0	35 646	89 117
Sum felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap eid av Helse Sør-Øst RHF				37 770	78 031	0	82	78 113	199 337
Innen2 AS	Oslo	50 %	50 %	0	68 888	69	27 196	96 143	165 820
Sum felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap eid av Foretaksgruppen Helse Sør-Øst				37 770	146 920	69	27 268	174 258	395 157

Helse Sør-Øst RHF

2021	2022	Investeringer i aksjer og andeler	2022	2021
0	0	Andre aksjer og andeler	126 463	129 549
19 533	20 742	Egenkapitalinnskudd i pensjonskasser *)	3 345 512	3 119 295
19 533	20 742	Sum investeringer i aksjer og andeler	3 471 975	3 248 844

Foretaksgruppen Helse Sør-Øst

*) Pensjonsleverandørene har dekket hoveddelen av sitt egenkapitalbehov gjennom egenkapitalinnskudd fra kundene. Bortsett fra det oppsamlede egenkapitalinnskuddet finnes det egenkapital i form av et egenkapitalfond. Egenkapitalfondet er såkalt oppkjøpt egenkapital. Det samlede egenkapitalinnskuddet i KLP/PKH kan endre seg noe fra år til år selv om det verken er lagt egenkapital eller innbetalt nye egenkapitalinnskudd. Dersom en kunde flytter sin pensjonsordning fra en pensjonsinnetting til en annen pensjonsinnetting, vil kundens andel av egenkapitalinnskuddet bli tilbakebetalt. Dette er den eneste situasjonen der kunden faktisk kan disponere sitt egenkapitalinnskudd.

Note 13 - Finansielle anleggsmidler og gjeld

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF			Foretaksgruppen	
2021	2022		2022	2021
Finansielle anleggsmidler				
16 900 463	16 148 267	Lån og fordringer til foretak i samme foretaksgruppe	0	0
98 191	84 838	Lån til tilknyttede foretak/felleskontrollert virksomhet	84 838	98 191
850	850	Andre langsiktige lån og fordringer	1 672	1 668
16 999 505	16 233 955	Sum finansielle anleggsmidler	86 510	99 860
Langsiktig gjeld				
11 299 117	12 106 465	Langsiktig gjeld til foretak i samme konsern	0	0
14 991 450	17 220 556	Gjeld til Helse- og omsorgsdepartementet	17 220 556	14 991 450
0	0	Gjeld til kredittinstitusjoner	95 694	95 474
0	0	Annen langsiktig gjeld	1 870 581	1 705 982
26 290 567	29 327 022	Sum langsiktig gjeld	19 186 831	16 792 906
4 760 467	4 235 053	Herav langsiktig gjeld som forfaller senere enn 5 år	4 267 685	4 770 806

Note 15 - Kortsiktige fordringer

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen	
2021	2022	2022	2021
		Fordringer	
33 979	23 494	1 019 739	855 305
3 643 532	5 816 695	0	0
1 099 383	1 133 466	1 133 466	1 099 383
27 453	23 497	229 418	340 582
620 933	473 199	1 426 694	1 335 177
5 425 279	7 470 351	3 809 318	3 630 446
		Avsetning for tap på fordringer 31.12.	
72	72	85 966	105 000
0	0	18 478	-19 034
72	72	104 444	85 966
		Årets konstaterte tap	
34	0	39 516	37 605
		Aldersfordeling kundefordringer pålydende 31.12.	
29 846	20 152	854 645	627 795
3 573	615	49 363	138 987
0	2 221	19 732	14 203
560	506	12 138	13 110
0	0	83 862	61 209
33 979	23 494	1 019 739	855 305

Note 16 - Kontanter og bankinnskudd

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF			Foretaksgruppen	
2021	2022		2022	2021
22 720	23 103	Innestående skattetrekksmidler	2 068 401	2 055 531
0	0	Andre bundne konti	250 152	148 986
22 720	23 103	Sum bundne bankinnskudd	2 318 553	2 204 517
13 032 527	9 988 496	Bankinnskudd og kontanter som ikke er bundet	10 098 608	13 137 849
13 055 247	10 011 599	Sum bankinnskudd og kontanter	12 417 161	15 342 366

Note 17 - Egenkapital

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF

	Foretaks- kapital	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Total egenkapital
Egenkapital 01.01.22	200	32 470 631	39 366	32 510 197
Årets resultat	0	0	853 413	853 413
Egenkapital 31.12.22	200	32 470 631	892 779	33 363 610

Foretaksgruppen Helse Sør-Øst

	Foretaks- kapital	Annen innskutt egenkapital	Minoritets- interesser	Annen egenkapital	Total egenkapital
Egenkapital 01.01.22	200	32 470 631	11 955	10 863 165	43 345 950
Korrigering av feil tidligere år	0	0	0	-19	-19
Årets resultat	0	0	-91	1 673 595	1 673 504
Egenkapital 31.12.22	200	32 470 631	11 864	12 536 741	45 019 435

Note 18 - Pensjoner

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen	
2021	2022	2022	2021
Pensjonsforpliktelse			
723 592	777 476	170 036 220	167 377 441
-646 396	-658 194	-151 853 898	-148 669 712
77 196	119 282	18 182 322	18 707 729
10 885	16 819	2 537 852	2 581 009
-103 633	-157 954	-32 802 507	-31 262 738
-15 552	-21 854	-12 082 333	-9 974 000
1 841	1 720	2 828 811	2 601 649
17 394	23 574	14 911 144	12 575 649
Spesifikasjon av pensjonskostnad			
29 059	31 892	7 887 471	6 991 270
11 256	14 170	3 283 652	2 661 681
40 315	46 062	11 171 123	9 652 950
-18 283	-24 797	-5 628 926	-4 258 391
617	644	291 456	285 660
22 649	21 909	5 833 653	5 690 220
3 194	3 089	827 740	802 911
2 413	2 319	1 083 197	937 371
222	212	183 046	158 777
0	0	26 084	23 351
28 478	27 528	7 953 720	7 612 629
628	651	272 364	262 554
190	195	75 095	73 215
345	345	138 453	132 987
93	111	60 275	57 494
2021	2022	2022	2021
1,90 %	3,00 %	3,00 %	1,90 %
3,70 %	5,10 %	5,10 %	3,70 %
2,75 %	3,50 %	3,50 %	2,75 %
1,73 %	2,63 %	2,63 %	1,73 %
2,50 %	3,25 %	3,25 %	2,50 %
Pensjonsmidler - premiefond			
2021	2022	2022	2021
14 256	13 326	5 727 920	3 311 699
4 569	2 181	2 797 807	3 713 036
-5 500	-6 200	-1 615 095	-1 296 815
13 326	9 307	6 910 632	5 727 920

Tariffestet tjenestepensjon for de ansatte er sikret i KLP, PKH, OPK og SPKs kollektive pensjonsordninger. Dette gjelder alders-, uføre-, etterlatte-, tidligpensjon, AFP og betinget tjenestepensjon. Pensjonsordningen tilfredsstiller kravene i Lov om offentlig tjenestepensjon. Årskullene født før 1963 er sikret tidligpensjon og AFP 62-67 år. Årskullene født fra 1963 er sikret betinget tjenestepensjon eller livsvarig AFP. Når regelverket krever det samordnes pensjonene med utbetalingene fra folketrygden. Det tjenes ikke opp pensjon for lønn over 12G (folketrygdens grunnbeløp).

Fra 01.01.2020 ble det innført ny offentlig tjenestepensjon. Stortinget vedtok 11.06.2019 endringer av flere lover som regulerer pensjon innen offentlig sektor. Regelendringene er innarbeidet i våre pensjonsleverandørers vedtekter. Regnskapsstiftelsen gav ut egen veiledning i august 2019 om regnskapsmessig håndtering av endringene i offentlig tjenestepensjon. Denne veiledningen er lagt til grunn ved beregningene fra og med 2020. Ny offentlig tjenestepensjon vil likne mer på pensjonen i folketrygden og i privat sektor, og blir kalt påslagspensjon. Hovedhensikten med omlegging til nye regler er at det skal lønne seg å jobbe lenger.

Pensjonskostnaden for 2021 og 2022 er basert på forutsetninger i veiledning om pensjonsforpliktelser utarbeidet av Norsk regnskapsstiftelse. Det er utarbeidet et beste estimat for pensjonsforpliktelser pr. 31.12.2022 basert på de økonomiske forutsetningene som er angitt for 2022. Basert på avkastningen i pensjonskassene for 2022 er det også vist et beste estimat for pensjonsmidlene per 31.12.2022. Pensjonsordningen tilfredsstiller kravene i Lov om offentlig tjenestepensjon.

I samsvar med god regnskapskikk, benytter Helse Sør-Øst reglene om "korridor" og fordeling over gjenværende opptjenings tid ved behandling av estimatavvik knyttet til pensjonsordningen. Estimatavik utover "korridoren" resultatføres med 1/15-del.

Demografiske forutsetninger

Dødeligheten og uførheten hos medlemmene er en viktig del av grunnlaget for pensjonskostnadene og pensjonsforpliktelsene. Helse Sør-Øst anvender dødelighetstabeller KLP2021 og K2013BE (PKH, OPF og SPK) som forutsetninger for dødelighet. Når det gjelder uførhet har de ulike pensjonskassene sine tabeller. Forventet uttakshyppighet for AFP ligger mellom 7,4 og 42,5 prosent.

AFP er 100 prosent egenfinansiert av foretakene. Siden offentlig AFP er tett integrert med ordinær tjenstepensjon, inngår forpliktelsen for AFP som del av beregningen av pensjonsforpliktelsen. Da endelig vedtak om ny offentlig AFP ikke foreligger, angir veiledningen at man også for årskullene 1963 og yngre regner forpliktelsen etter dagens AFP ordning. Det er lagt til grunn samme antakelser om uttak av AFP som tidligere år.

Note 19 - Andre avsetninger for forpliktelser

(Alle tall i NOK 1000)

	Foretaksgruppen	
	2022	2021
Forpliktelser		
Legepermisjoner	968 092	941 587
Investeringsstilskudd	3 070 619	3 046 121
Andre avsetninger for forpliktelser	13 964	19 863
Sum andre avsetning for forpliktelser	4 052 675	4 007 571

Overleger og psykologspesialister i foretaksgruppen Helse Sør-Øst har avtalefestet rett til fire måneders studiepermisjon hvert femte år. Under permisjonen mottar overlegene og psykologspesialistene lønn.

Lønnen kostnadsføres og avsettes som en langsiktig forpliktelse etter hvert som retten opparbeides.

Avsetning for lege- og spesialistpermisjoner omfatter 5.883 (2021: 5.784) overlege- og psykologspesialistårsverk.

Uttakstilbøyeligheten kan variere mellom helseforetak i Helse Sør-Øst og internt mellom de enkelte avdelinger i helseforetakene.

Uttakstilbøyeligheten i foretaksgruppen har vært som følger:

	2022	2021
Uttakstilbøyelighet for overlegestillingene	40-93 %	24-80 %
Uttakstilbøyelighet for psykologspesialister	31-100 %	13-100 %

Investeringsstilskudd

Øremerket tilskudd ble tidligere gitt over statsbudsjettet til særskilte byggeprosjekter i Helse Sør-Øst. Denne tilskuddsformen ble avsluttet i 2010. Tilskuddet inntektsføres i det enkelte helseforetak i takt med avskrivningene på den tilhørende investeringen.

Denne ordningen omfatter kun Akershus universitetssykehus HF og Oslo universitetssykehus HF.

Se også note 2 for inntektsført beløp av investeringsstilskuddet.

Note 21 - Pantstillelser og garantiansvar

Sykehotell AS har inngått avtale om negativ pantssettelse ved å forplikte seg overfor långiver til ikke å frivillig pantsette sine aktiva (helt eller delvis) til andre kreditorer så lenge lånet i DNB løper. Lån til DNB per 31.12.2022 er på 12 millioner kroner.

Det langsiktige lånet Radiumhospitalet parkeringselskap AS har i DNB, med restlån per 31.12.2022 på 53,4 millioner kroner, er sikret ved første prioritert pant i fast eiendom. Bokført verdi av eiendommen er 130 millioner kroner.

Note 22 - Betingede utfall

Det ble tatt inn en approbasjonsbestemmelse i forbindelse med overtagelsen av nytt sykehus på Gaustad, Rikshospitalet, om at enkelte forhold skulle utbedres før ferdigattest ble gitt. Arbeidet var ikke utført per 31. desember 2022, men det er gitt midlertidig brukstillatelse for sykehuset.

I forbindelse med omdanningen til helseforetak tok Rikshospitalet HF, som heleid datterforetak av daværende Helse Sør RHF, over alle formuesposisjoner knyttet til offentlige virksomheter innen spesialisthelsetjenestene somatikk, psykisk helsevern og rehabiliterings- og habiliteringstjenester.

Alle formaliteter i forbindelse med overdragelse av eiendomsretten herunder tinglysing i grunnboken, er ikke ferdig behandlet.

Note 23 - Universiteter og høyskolars rettigheter til arealer i helseforetak

Oslo universitetssykehus HF og Akershus universitetssykehus HF skal tre inn i de pliktene staten, som sykehuseier, hadde overfor universiteter og høyskoler da nåværende Helse Sør-Øst RHF overtok ansvaret for spesialisthelsetjenesten i regionen. Samarbeidet om studentundervisning mellom Oslo universitetssykehus HF, Akershus universitetssykehus HF og Universitetet i Oslo og høyskolene skal reguleres i egne avtaler. I avtalen mellom helseforetakene og Universitetet i Oslo skal bruksrett og disposisjonsrett til arealene og utstyr presiseres.

Helseforetakene kan ikke selge, pantsette eller på annen måte overdra fast eiendom hvor universiteter og høyskoler har rettigheter, uten skriftlig samtykke fra Kunnskapsdepartementet, eller det departement som gir slik myndighet.

Sykehuset Østfold HF har avtale med Høgskolen i Østfold. Avtalen omhandler ikke rettigheter til arealer i helseforetaket.

Universitetet i Oslo eier 20 prosent av aksjene i Norsk medisinsk syklotronsenter AS, men har ikke bruksrett til lokaler og/eller utstyr utover det andre institusjoner har. Oslo universitetssykehus HF har finansiert en oppgradering av Universitetet i Oslos syklotronutstyr.

Note 24 - Nærstående parter

Helse Sør-Øst RHF er 100 prosent eid av Helse- og omsorgsdepartementet. Transaksjoner med andre regionale helseforetak er i hovedsak knyttet til oppgjør for gjestepasienter. Det vil si pasienter bosatt i regionen som får behandling i helseforetak utenfor regionen eller private sykehus andre helseregioner har avtale, grunnet midlertidig opphold, fritt behandlingsvalg eller manglende kompetanse eller kapasitet i egne helseforetak.

Helse Sør-Øst sitt kjøp av helsetjenester fra andre regioner utgjorde 568 millioner kroner i 2022 mot 517 millioner kroner i 2021, tilsvarende salg utgjorde 1 199 millioner kroner i 2022 mot 1 125 millioner kroner i 2021.

Andre transaksjoner med de andre helseregionene er i hovedsak knyttet til felles prosjekter, delvis initiert av eier.

Det vesentligste av transaksjoner i foretaksgruppen Helse Sør-Øst er det regionale helseforetakets andel av inntekter fra eier / staten som benyttes til finansiering av datterforetakenes oppgaver innenfor spesialisthelsetjenesten, se note 1. Ordinært kjøp og salg av varer og tjenester mellom helseforetak i Helse Sør-Øst i 2022 utgjorde 15 371 millioner kroner. Salg fra Sykehusapotekene HF til øvrige helseforetak utgjorde om lag 22 prosent av dette, mens tjenestesalg fra Sykehuspartner HF til øvrige helseforetak utgjorde om lag 31 prosent. Konserninterne kjøp/salg av helsetjenester utgjorde 25 prosent av den totale konserninterne omsetningen.

Alle helseforetakene og det regionale helseforetaket har kartlagt og dokumentert hvorvidt ledende ansatte og styremedlemmer eller disses nærstående har verv eller eierinteresser som kan tenkes å komme i konflikt med relasjoner foretakene har til andre aktører. Ingen slike relasjoner er avdekket.

De regionale helseforetakene eier fem felleskontrollerte virksomheter per 31.12.22, jf. note 12. Disse foretakene skal understøtte spesialisthelsetjenesten på ulike måter. I 2022 har Helse Sør-Øst RHF gitt tilskudd, korrigert for avregninger, og kjøpt tjenester i henhold til tabell under:

(Alle tall i NOK 1000)	Tilskudd/kjøp av tjenester
Luftambulansetjeneste HF	316 696
Helsetjenestens driftsorganisasjon for nødrett HF	58 100
Pasientreiser HF	74 832
Sykehusbygg HF	16 577
Sykehusinnkjøp HF	99 056
SUM	565 261

Note 25 - Eiers styringsmål

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen		
2021	2022	2022	2021	2002-2022
728 865	853 413	1 673 504	2 077 914	9 617 945
0	0	0	0	2 239 186
0	0	0	0	2 932 379
728 865	853 413	1 673 504	2 077 914	14 789 510
0	0	0	0	153 774
728 865	853 413	1 673 504	2 077 914	14 943 284
0	0	0	0	4 556 100
728 865	853 413	1 673 504	2 077 914	10 387 184

I perioden 2002-2010 har det vært ulike korrigeringer mellom regnskapsmessig årsresultat og det årsresultatet Helse- og omsorgsdepartementet har stilt krav til. Forskjellen utgjør i all hovedsak justeringer for at bevilgningene fram til og med 2007 ikke dekket fulle regnskapsmessige avskrivninger og ulike resultatkrav knyttet til pensjonskostnader. I perioden 2002-2006 ble underfinansieringen håndtert gjennom å stille krav til et "korrigert resultat", mens det i 2007 ble stilt krav til et negativt regnskapsmessig årsresultat på et nivå tilsvarende korrigeringene.

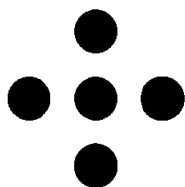
I årene 2011 til 2013 stilte eier krav om at foretaksgruppen skulle gå i økonomisk balanse. Dette innebar at foretaksgruppens samlede ressursbruk til både drift og investeringer skulle holdes innenfor de rammer som følger av Stortingets vedtak. Det var følgelig ikke anledning til regnskapsmessig underskudd eller bruk av driftskreditt utover de rammene som Stortinget bevilget.

I 2014 ble pensjonskostnadene redusert betydelig på grunn av innføring av nye uførepensjonsregler og levealdersjustering for offentlige tjenestepensjonsordninger for personer født i 1954 eller senere. Ved behandling av Prop. 23 S (2014–2015) ble basisrammen til de regionale helseforetakene for 2014 redusert med 5 040 millioner kroner. Kostnadsreduksjon utover redusert basisramme ble disponert til å styrke foretakenes egenkapital, tilsvarende 10 100 millioner kroner. Resultatkravet for 2014 for Helse Sør-Øst ble fastsatt til et positivt resultat på 5 436,1 millioner kroner.

For årene 2015 - 2022 har eier forutsatt at Helse Sør-Øst innretter virksomheten innenfor økonomiske rammer og krav som følger av Prop 1 S, foretaksmøter og oppdragsdokumentene slik at sørge-for-ansvaret oppfylles og at det legges til rette for en bærekraftig utvikling over tid.

HELSE SØR-ØST

Årsberetning 2022

Helse Sør-Øst RHF har levert gode resultater innen de fleste områder i 2022. Hovedoppgavene pasientbehandling, utdanning av helsepersonell, forskning og opplæring av pasienter og pårørende har vært ivaretatt i tråd med de føringer eier har gitt i oppdragsdokument og foretaksmøteprotokoller. Samtidig er måloppnåelsen innen enkelte områder ikke god nok, og arbeidet med forbedring og læring må fortsatt prioriteres høyt. Det er et potensial for økt kvalitet og reduksjon av uønskede hendelser i tjenesten.

Det økonomiske resultatet i Helse Sør-Øst er noe bedre enn budsjett. Det er usikkerhet knyttet til den økonomiske utviklingen på lengre sikt blant annet som følge av ettervirkningene av pandemien i pasientbehandlingen og stor økning i byggkostnadsindeksen ut over øvrig prisstigning. Behovet for nye investeringer er stort. Riktig omfang og prioritering av investeringsprosjektene er viktig for å bidra til god kvalitet i pasientbehandlingen.

Hovedrapporteringen om pasientrettet virksomhet skjer i årlig melding til Helse- og omsorgsdepartementet. Årlig melding 2022 er tilgjengelig på www.helse-sorost.no.

Styret i Helse Sør-Øst RHF har utnevnt brukerutvalget. Leder er Aina Nybakke og nestleder er Odvar Jacobsen. Se ellers Brukerutvalgets årsrapport for 2022 på www.helsesorost.no/brukermedvirkning. Brukerutvalgets uttalelse om virksomheten i Helse Sør-Øst i 2022 inngår også i Årlig melding 2022.

HELSE SØR-ØST

Helse Sør-Øst er landets største helseregion og omfatter fylkene Agder, Innlandet, Oslo, Vestfold og Telemark og Viken med til sammen 3,1 millioner innbyggere.

Helse Sør-Øst RHF har sitt hovedkontor på Hamar.

Gjennom 2022 har foretaksgruppen hatt gjennomsnittlig 82 715 ansatte som har utført 66 354 årsverk. Omsetningen var 101 311 millioner kroner.

Helse Sør-Øst RHF skal i henhold til spesialisthelsetjenesteloven sørge for at personer med fast bopel eller oppholdssted innen helseregionen tilbys spesialisthelsetjeneste i og utenfor institusjon. Det regionale helseforetaket er eier av helseforetakene og bestiller av tjenester. Spesialisthelsetjenestens lovpålagte oppgaver er pasientbehandling, utdanning, forskning og opplæring av pasienter og pårørende.

Virksomheten omfatter somatiske sykehus, spesialisthelsetjenester innen psykisk helsevern (PHV) og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB), habilitering- og rehabiliteringstjenester, laboratorietjenester, radiologitjenester, prehospitaltjenester, pasienttransport, nødmeldetjeneste og drift av sykehusapotek, samt støttefunksjoner som IKT-tjenester og annet.

Per 31. desember 2022 eier Helse Sør-Øst RHF elleve helseforetak og har langsiktige avtaler med fem private ideelle sykehus. Helse Sør-Øst RHF har sammen med de andre regionale helseforetakene etablert fem felleseide helseforetak. Det regionale helseforetaket har avtale med

906 avtalespesialister og en stor avtaleportefølje med andre private leverandører av helsetjenester.

Visjonen til Helse Sør-Øst RHF er å skape gode og likeverdige helsetjenester til alle som trenger det, når de trenger det. Styret i Helse Sør-Øst RHF vedtok 16. desember 2022 *Regional utviklingsplan 2040*. Den er en oppdatering av *Regional utviklingsplan Helse Sør-Øst 2035*. *Regional utviklingsplan 2040* ligger til grunn for utviklingen i Helse Sør-Øst frem mot 2040 og har som mål å fremme:

- Bedre helse i befolkningen, med sammenhengende innsats fra forebygging til spesialiserte helsetjenester
- Kvalitet i pasientbehandlingen og gode brukererfaringer
- Godt arbeidsmiljø for ansatte, utvikling av kompetanse og mer tid til pasientbehandling
- Bærekraftige helsetjenester for samfunnet

Helse Sør-Øst RHF har tegnet en avtale om styreansvarsforsikring i Gjensidige Forsikring ASA som gjelder alle helseforetak under Helse Sør-Øst RHF, inklusiv Helse Sør-Øst RHF. Forsikringssummen er 25 millioner kroner. Det er ikke egenandel på forsikringen. Forsikringen gjelder for ethvert nåværende, tidligere og fremtidig styremedlem eller ledende ansatt inkludert daglig leder. Forsikringen omfatter sikredes rettslige erstatningsansvar for formueskade som sikrede kan pådra seg i egenskap av sin rolle.

PASIENTBEHANDLING

Aktiviteten i 2022 var til en viss grad preget av koronapandemien, noe som medførte at aktivitetsmålene ikke ble nådd for noen av tjenesteområdene. Sammenlignet med 2021 var det imidlertid en aktivitetsvekst innen somatikk på 3,5 prosent, målt ved antall ISF-poeng.

Målet om å styrke psykisk helsevern for voksne er nådd for antall utskrivninger, antall liggedøgn og antall polikliniske opphold. Når det gjelder barn og unge, er målet nådd når man ser på polikliniske opphold, men ikke når det gjelder døgnaktivitet.

Helse Sør-Øst innfridde ikke ventetidsmålene innen somatikk, psykisk helsevern voksne og barn og unge. Ventetidene ble henholdsvis 69, 48 og 49 dager mot målsatt 54, 40 og 35 dager. Innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling innfridde Helse Sør-Øst på det nærmeste kravet om 30 dagers ventetid.

Etterslep på grunn av koronapandemien har vært hovedårsak til de økte ventetidene. I tillegg har et høyere sykefravær blant de ansatte gjort det krevende å øke aktiviteten.

FORSKNING OG INNOVASJON

Den samlede ressursbruken til forskning og innovasjon i Helse Sør-Øst var 3 840 millioner kroner i 2022 og omfattet 2 451 årsverk. Bidraget fra regionale forskningsmidler, inkludert

øremerkede forskningsmidler fra Helse- og omsorgsdepartementet, var på 648,3 millioner kroner.

Helse Sør-Øst RHF støtter forskning med høy vitenskapelig kvalitet og nytteverdi for pasientbehandlingen. Tildeling av innovasjonsmidler er rettet mot teknologisk innovasjon, ofte basert på forskningsresultater, samt mot tjeneste- og brukerdrevet innovasjon.

Helse Sør-Øst RHF koordinerer *Nasjonalt program for klinisk behandlingforskning i spesialisthelsejenesten (KLINBEFORSK)* på vegne av alle de regionale helseforetakene. Programmet ble etablert i 2016 og er finansiert gjennom en egen bevilgning over statsbudsjettet. Grunnbevilgningen var på 180,5 millioner kroner for 2022.

BEMANNING

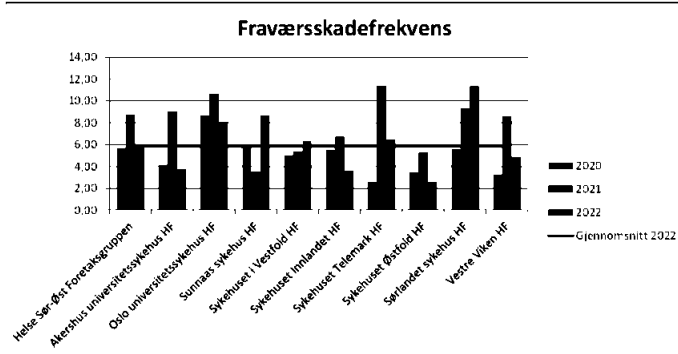
Sykefravær

Helse Sør-Øst RHF skal legge til rette for at sykefraværet er så lavt som mulig. Å redusere sykefraværet er en prioritert oppgave i alle helseforetak, og flere har inngått samarbeid med NAV om anvendelse av metodikken “Der skoen trykker” for å drive forebyggende sykefraværs- og arbeidsmiljøarbeid som en del av satsningen på inkluderende arbeidsliv og kontinuerlig forbedringsarbeid.

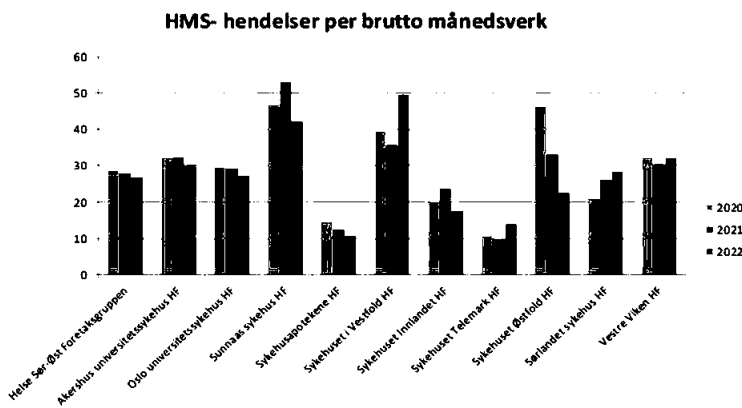
Foretaksgruppen hadde i 2022 et samlet sykefravær på 8,8 prosent, sammenlignet med 8,1 prosent i 2021. Særlig i overgangen til 2022 var det pandemirelaterte fraværet høyt. På sommeren 2022 økte det pandemirelaterte fraværet igjen, og helseforetakene har ikke tidligere opplevd så høyt fravær i en sommerferieavvikling. Mot slutten av høsten økte sykefraværet på nytt som følge av luftveisinfeksjoner. Terskelen for å bli hjemme både med egen sykdom og barns sykdom kan se ut til å ha endret seg noe med bakgrunn i strengere retningslinjer knyttet til smittevern fra offentlige myndigheter. Det å være i “halen av en pandemi” med høy arbeidsbelastning over tid i kombinasjon med en krevende virussesong og høyt belegg har påvirket både korttids- og langtidsfraværet. Flere helseforetak melder om at det høye sykefraværet har gitt utfordringer, inkludert kostbare løsninger med blant annet høyt nivå på innleie av personell.

Arbeidsmiljø

Helseforetakene rapporterer tertialvis fraværsskedefrekvens (H1-verdi) som viser hyppighet av skader/hendelser som er så alvorlige at det medfører minimum én hel dags fravær fra arbeid/arbeidsplassen. Det registrert flest skader i de tre kategoriene «Fysisk arbeidsmiljø», «Vold/trusler/utagerende adferd» og «Smittevern». «Smittevern» har færre skader enn forrige år, noe som skyldes færre saker som omhandler covid-19.

Helseforetakene rapporterer tertialvis HMS-hendelser per brutto månedsverk til Helse Sør-Øst RHF. Det er en liten nedgang i HMS-hendelsesfrekvens for helseforetaksgruppen sammenlignet 2021. Det meldes flest hendelser i kategoriene fysisk arbeidsmiljø, psykososialt arbeidsmiljø, vold og trusler og smittevern.

Vold og trusler

Helseforetakene rapporterer tertialvis antall volds- og trusselhendelser mot ansatte. I 2022 ble det rapportert 5 284 volds- og trusselhendelser i helseforetakene i Helse Sør-Øst. Sammenlignet med 2021 gir dette en økning på 66 volds- og trusselhendelser. Helseforetakene arbeider forebyggende med risikoreducerende tiltak, opplæring i volds- og trusselhåndtering og risikovurderinger for å ivareta sikkerheten til de ansatte.

Helse Sør-Øst RHF har økt innsatsen for å forebygge vold og trusler mot medarbeidere i 2022. Det er iverksatt et regionalt arbeid som skal bidra til deling av beste praksis, økt kompetanse, standardisering og felles verktøy i foretaksgruppen. Arbeidet anses som en sentral innsats i arbeidet med å rekruttere og beholde medarbeidere gjennom å sikre trygge arbeidsforhold.

Likestilling og diskriminering

Aktivitets- og redegjørelsesplikten etter likestillings- og diskrimineringsloven er et viktig verktøy for å oppnå reell likestilling. For å oppnå likestilling kreves det i tillegg til et diskrimineringsvern for enkeltindivider også en aktiv innsats fra arbeidsgivere og myndigheter. Helseforetakene er selvstendige juridiske enheter og redegjør nærmere i egne årsberetninger for sin oppfyllelse av aktivitetsplikten, jf. Likestilling- og diskrimineringsloven § 26.

For foretaksgruppen sett under ett, er det god balanse mellom kvinner og menn i styrene i det regionale helseforetaket, helseforetakene og i brukerutvalget. Det er fem kvinner og seks menn i styrelederposisjon i helseforetakene. Kvinner i helseforetakene arbeider mer deltid enn menn i de fleste yrkesgrupper, med unntak av leger, forskning/utdanning og pasientrettede stillinger. Andel nyansatte i 2022 viser en overvekt av kvinner i alle stillingsgrupper, med unntak av drift/teknisk personell. Dette er i tråd med den høye andelen kvinner i sektoren.

Helseforetakene i Helse Sør-Øst har videreført tiltakene som ble iverksatt i forbindelse med «Inkluderingsdugnaden». Helseforetakene har innarbeidet «Likestilt rekruttering» som fast praksis i rekrutteringsprosesser. Likestilt rekruttering krever at arbeidsgivere gjennomfører ansettelsesprosesser som ivaretar alle kvalifiserte søkere, uavhengig av bakgrunn, nedsatt funksjonsevne og «hull i CV». Helse Sør-Øst RHF koordinerer et regionalt nettverk for å dele erfaringer i helseforetakene med likestilling, inkludering og mangfold. Arbeidet ses også i sammenheng med å beholde og ivareta egne medarbeidere.

Helseforetakene er oppmerksomme på forholdet til likelønn. I hovedoppgjøret 2022 for Spekterområdet/helseforetakene ble det særlig fremhevet at lønnsforhandlingene skal legge vekt på likestilling/likelønn. Videre ble det understreket viktigheten av at de lokale parter gjennom aktivt partssamarbeid tar i bruk den nye likestillings- og diskrimineringsloven, samt at virksomhetene skal arbeide med å tilrettelegge for likestilling, mangfold, integrering og livsfasebehov. For tariffperioden 2022-2024 skal det særlig prioriteres å utvikle gode systemer for å hindre seksuell trakassering på arbeidsplassene. I tillegg prioriteres arbeid for bedre kjønnsbalanse på arbeidsplassene, herunder tilrettelegging for gravide, samt foreldrepermisjon/omsorgsoppgaver for begge kjønn.

Helse Sør-Øst RHF

Virksomheten ved Helse Sør-Øst RHF består av administrative stillinger og verv. Ved utgangen av 2022 var det 184 ansatte, hvorav 110 kvinner og 74 menn. For virksomheten gir dette en kjønnsfordeling med 60 prosent kvinner og 40 prosent menn.

Helse Sør-Øst RHF har siden 2021 hatt en mann som administrerende direktør. Siden etableringen i 2002 har det i 17 år vært en kvinne i denne posisjonen. I det regionale helseforetakets ledergruppe er det 50 prosent kvinneandel.

Helse Sør-Øst RHF gjennomfører i likhet med øvrige helseforetak den årlige medarbeiderundersøkelsen ForBedring. Undersøkelsen skal fange opp utfordringer knyttet til arbeidsmiljøet og inngår i det systematiske HMS-arbeidet hvor temaet diskriminering generelt, og seksuell diskriminering spesielt, er tematikk. Det er gjennomgående høy score som indikerer gode resultater på temaet. Resultatene fra ForBedring-undersøkelsen følges opp på ledernivå, og i

samarbeid med ansatte ved den enkelte enhet. Oppfølgingsarbeidet skal resultere i en handlingsplan for områder som skal forbedres og/eller bevares.

Helse Sør-Øst RHF skal ha en lønnspolitikk som bidrar til å rekruttere, utvikle og beholde godt kvalifisert personale. Lønnsystemet skal bidra til å styrke arbeidsmotivasjonen og verdiskapingen. I det lokale lønnsoppgjøret 2022 for de ansatte i Helse Sør-Øst RHF ble det satt et særskilt fokus på likelønn gjennom utjevning av eventuelle lønnsforskjeller på grunn av kjønn.

Helse Sør-Øst RHF har i 2022 hatt seks menn og syv kvinner ansatt i deltidstillinger. Kvinnene har stilling med høyere deltidsprosent. Deltidsansatte har i de fleste tilfellene kombinasjon med annen stilling eller egen praksis. I tillegg er det noen få deltidstillinger med lav stillingsbrøk som innehas av pensjonerte arbeidstakere.

Ved utgangen av 2022 hadde Helse Sør-Øst RHF fire kvinner ansatt i midlertidige arbeidsforhold fordelt på 3,8 årsverk.

I 2022 var det fem kvinner og én mann som tok ut foreldrepermisjon i Helse Sør-Øst RHF.

ForBedring-undersøkelsen

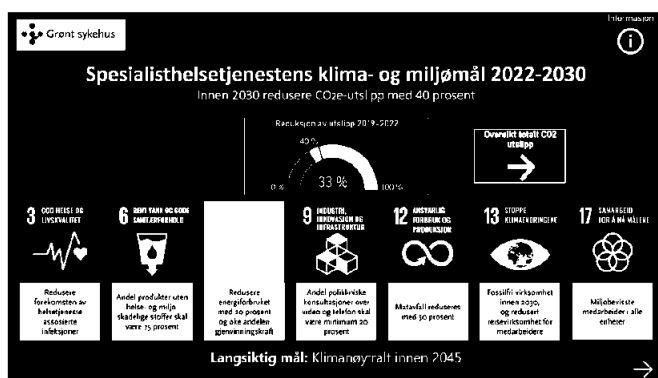
Undersøkelsen ForBedring ble i 2022 gjennomført med god deltakelse. Av totalt 66 880 inviterte valgte 50 326 å besvare undersøkelsen, noe som ga en deltakelse på 75 prosent. Helse Sør-Øst RHF følger opp at helseforetakene benytter sine egne resultater internt i virksomheten som forutsatt gjennom faste oppfølgingsmøter med helseforetakene, i lederlinjen internt i helseforetakene og på faglige møtearenaer og nettverk. Gjennom dette oppnås det deling av erfaringer og læring rundt undersøkelsen. Virksomhetene i regionene har en god praksis for å gjennomføre og følge opp ForBedring-undersøkelsen. Resultatene gjennomgås i enheter og i ledergrupper, og tiltak utvikles sett i sammenheng med blant annet rapporterte avvik, uønskede pasienthendelser og klagesaker.

Det ble i 2022 etablert et samarbeid med Bransjeprogrammet IA om utvikling av verktøy til ledere, medarbeidere, verneombud og tillitsvalgte, for å styrke arbeidet med ForBedring-undersøkelsen i virksomhetene. Det ble gjennomført flere nettverksmøter med deltakere fra de ulike fagmiljøene som ivaretar HMS, arbeidsmiljø og pasientsikkerhet, og med representasjon fra vernetjenesten. Helseforetakene har gjennomført ulike organisatoriske tiltak, for å forbedre koordinering og samhandling mellom fagmiljøene som jobber med å støtte og følge opp HMS/arbeidsmiljø og pasientsikkerhet.

MILJØ OG SAMFUNNSANSVAR

Samfunnsansvaret handler om hvordan spesialisthelsetjenesten løser sitt samfunnsoppdrag i samspill med andre, og hvordan vår virksomhet påvirker mennesker, miljø og samfunn. Spesialisthelsetjenesten forvalter store ressurser på vegne av fellesskapet og har en forpliktelse overfor samfunnet i å forvalte disse ressursene på en bærekraftig måte.

I 2022 har Helse Sør-Øst RHF utviklet et Power BI dashboard som viser helseforetakenes status i arbeidet med felles klima og miljømål for spesialisthelsetjenesten. Lenke: [Microsoft Power BI](#)
Helseforetakene rapporterte på måloppnåelse for felles klima og miljømål i oppfølgingsmøte med det regionale helseforetaket våren 2022.

En samlet spesialisthelsetjeneste har redusert CO₂-utslippene med 33 prosent fra 2019 til 2022, noe som utgjør en utslippsreduksjon på 152 500 tonn CO₂. Hovedårsaken til reduksjonen er at alle fire helseregioner har kjøpt gjenvinningskraft som gir et fratrukk i CO₂-utslippet. Samlet utslipp for helseforetakene i Helse Sør-Øst i 2022 er 132 000 tonn CO₂.

Helseforetakene i Helse Sør-Øst har siden 2019 redusert bruk av anestesigassen Desfluran med 66 prosent, som gir en utslippsreduksjon på 850 tonn CO₂. Vestre Viken HF og Oslo universitetssykehus HF utmerker seg med en betydelig reduksjon, mens Sørlandet sykehus HF fortsatt har et relativt høyt forbruk av Desfluran.

Ansattes tjenestereiser med fly og bil har hatt en nedgang under pandemien. I 2022 har det vært en markant økning i tjenestereiser med fly fra året før som utgjør nærmere 1 500 tonn CO₂. Sammenlignet med 2019 har helseforetakene hatt en reduksjon i antall flyreiser med 37 prosent, som utgjør 2 250 tonn CO₂.

Sammenlignet med 2021 har det i 2022 vært en reell nedgang i el-behov som tilsvarer 3 900 tonn CO₂ for foretaksgruppen. Oslo universitetssykehus HF har redusert energiforbruket fra 2021 til 2022 med 18 GWh som tilsvarer 9 200 tonn CO₂. Fra 2021 til 2022 har det vært en betydelig reduksjon i bruk av fyringsolje i helseforetakene. Forbruket er totalt redusert med 650 000 liter, som tilsvarer 1 750 tonn CO₂. Oslo universitetssykehus HF og Vestre Viken HF står for den største reduksjonen. Sykehuset Innlandet HF har hatt en liten økning i forbruk av fyringsolje det siste året. Sørlandet sykehus HF har i 2022 avsluttet praksis for kjøp av el-sertifikater, som forklarer økningen i CO₂ knyttet til energibehov sammenlignet med de øvrige helseforetakene i foretaksgruppen. Praksis for kjøp av el-sertifikater ved Sørlandet sykehus HF erstattes av en nasjonal anskaffelse av gjenvinningskraft.

Spesialisthelsetjenestens rapport for samfunnsansvar 2022 er den femte rapporten utarbeidet av de fire regionale helseforetakene. Rapporten omhandler temaområdene klima og miljø, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og antikorrupsjon. Rapportene legges ut på www.helse-sorost.no.

Åpenhetsloven

Åpenhetsloven som trådte i kraft 1. juli 2022 skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Helse Sør-Øst RHF er omfattet av åpenhetsloven og har et pågående arbeid med å implementere kravene i loven. Helse Sør-Øst RHF vil publisere en redegjørelse for samfunnsansvar på helseforetakets nettside innen 30. juni 2023.

Helse Sør-Øst RHF har etablert et regionalt nettverk for implementering av åpenhetsloven og koordinerer nettverket. Sykehusinnkjøp HF og Sykehusbygg HF er deltagere i nettverket for å ivareta behovet for samhandling i arbeidet med aktsomhetsvurderinger.

ÅRSREGNSKAPET

Helse Sør-Øst RHF avlegger sitt regnskap etter regnskapsloven. I henhold til krav i regnskapsloven bekrefter styret og administrerende direktør at regnskapet er utarbeidet i samsvar med forutsetningene om fortsatt drift. Det vises i denne sammenheng til lovens paragraf 3-3.

Helseforetakene er konsolidert inn i foretaksgruppens regnskap, og økonomiske resultater i disse helseforetakene er innarbeidet i resultatet for foretaksgruppen.

Driftsinntektene for foretaksgruppen økte fra 95 861 millioner kroner i 2021 til 101 311 millioner kroner i 2022. Foretaksgruppens driftsinntekter i 2022 fordeler seg med 63 207 millioner kroner i basisramme, 29 633 millioner kroner i aktivitetsbaserte inntekter og 8 471 millioner kroner i andre driftsinntekter. Refusjonssatsen for innsattsstyrt finansiering innen somatikk (ISF-satsen), var 50 prosent både i 2021 og 2022.

For Helse Sør-Øst RHF økte driftsinntektene med 4 076 millioner kroner til 94 938 millioner kroner fra 2021 til 2022.

Lønns- og andre personalkostnader er den største kostnadsposten i foretaksgruppen og tilsvarer 60 prosent av totale driftskostnader for 2022. Disse kostnadene økte fra 56 435 millioner kroner i 2021 til 59 743 millioner kroner i 2022. For Helse Sør-Øst RHF er den største kostnadsposten kjøp av helsetjenester og tilsvarer 91 075 millioner kroner. Majoriteten av dette kjøpet gjøres via 100 prosent eide helseforetak, mens 10 888 millioner kroner er benyttet til kjøp av helsetjenester fra private kommersielle sykehus, private ideelle sykehus og fra andre offentlige institusjoner.

Lønnskostnadene for foretaksgruppen, eksklusive pensjonskostnad, arbeidsgiveravgift og andre ytelser har økt med 2 633 millioner kroner, eller 6,2 prosent. Lønnskostnadene for Helse Sør-Øst RHF økte med 2,3 prosent til 184,5 millioner kroner. Samlet kostnad for innleie av helsepersonell økte fra 618 millioner kroner i 2021 til 948 millioner kroner i 2022.

Ordinære regnskapsmessige avskrivninger for foretaksgruppen økte fra 4 154 millioner kroner i 2021 til 4 286 millioner kroner i 2022. Verdien av varige driftsmidler er skrevet ned med til sammen 48 millioner kroner i 2022.

Foretaksgruppen hadde en netto finansinntekt i 2022 på 152,5 millioner kroner, mens det var 3,5 millioner kroner i 2021. Netto finansresultat i Helse Sør-Øst RHF endte på 191,9 millioner

kroner, en økning fra 77,7 millioner kroner i 2021, og skyldes økte renteinntekter på utlån til datterforetak samt en økte renteinntekter på en fortsatt betydelig likviditetsbeholdning.

Årsresultatet er redusert fra 2 078 millioner kroner i 2021 til 1 674 millioner kroner i 2022. Alle helseforetakene, med unntak av Sykehuset Innlandet HF og Sykehuset Østfold HF, hadde i 2022 positive resultater. Helse Sør-Øst RHF viser i 2022 et positivt resultat på 853 millioner kroner mot 729 millioner kroner i 2021.

Likviditetsbeholdningen for foretaksgruppen per 31. desember 2022 var 12 417 millioner kroner, hvorav bundne midler utgjør 2 319 millioner kroner. Likviditetsbeholdningen ved utgangen av 2021 var 15 342 millioner kroner, hvorav bundne midler utgjorde 2 204 millioner kroner.

Kontantstrømmen for foretaksgruppen fra operasjonelle aktiviteter har i 2022 vært positiv med 3 713 millioner kroner, en reduksjon på 1 524 millioner kroner sammenlignet med 2021. Hovedsaken til reduksjon er noe svakere økonomisk resultat samt økt pensjonspremie. Positiv kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter bidrar til foretaksgruppens evne til å finansiere egne investeringsprosjekter.

Investeringsnivået i foretaksgruppen økte fra 7 341 millioner kroner i 2021 til 9 260 millioner kroner i 2022.

Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter utgjorde 2 622 millioner kroner og skyldes i hovedsak låneopptak til investeringer.

FINANSIELL RISIKO OG ANDRE RISIKOOMRÅDER FORBUNDET MED ØKONOMI

Helse Sør-Øst RHF og foretaksgruppen har en betydelig egenkapital. Egenkapitalen i foretaksgruppen var 45 019 millioner kroner ved utgangen av 2022, tilsvarende om lag 49 prosent av totalkapitalen.

Foretaksgruppen har per 31. desember 2022 en samlet brutto pensjonsforpliktelse på 170 036 millioner kroner. Netto pensjonsforpliktelse er 18 182 millioner kroner. Per 31. desember 2022 er det, i tråd med regnskapsloven og Norsk Regnskapsstandard, 32 803 millioner kroner i negative estimatavvik som ikke er resultatført. Dette tilsvarer 72,9 prosent av egenkapitalen.

Pensjonsforpliktelsene vil påvirke foretaksgruppens fremtidige likviditet i form av innbetalinger til pensjonsordninger. Styret vurderer egenkapitalsituasjonen i selskapet per 31. desember 2022 som tilfredsstillende.

Helse Sør-Øst RHF har per 31. desember 2022 en ubenyttet driftskredittramme i Norges Bank på 7 159 millioner kroner.

Helse Sør-Øst RHF har rentebærende gjeld og er følgelig eksponert for endringer i rentenivået. Netto økning i rentebærende gjeld i 2022 er 4 430 millioner kroner. Ved utgangen av året er rentebærende langsiktige lån fra Helse- og omsorgsdepartementet 17 221 millioner kroner. Av dette er 10 040 millioner kroner byggelån, mens 7 181 millioner kroner er konvertert til langsiktig lån. Lånene har en nedbetalingstid på opptil 25 år fra konverteringstidspunktet. Av de langsiktige

lånene fra Helse- og omsorgsdepartementet har Helse Sør-Øst RHF fast rente på alle tidligere konverterte lån. Vektet gjennomsnittrente på låneporteføljen er 1,62 prosent inkludert leasing (eksklusiv driftskreditt). Rentebindingen har en durasjon på 2,61 år. Av porteføljens rentebinding forfaller 41 prosent fra ett til fem år. Byggelån har flytende rente. Innskuddsrenten i gjeldende bankavtale og renten på driftskreditt er basert på flytende rente. Samlet sett vurderes renterisikoen som akseptabel.

Inntekter er i all hovedsak overføringer fra Staten ved Helse- og omsorgsdepartementet. Kredittrisikoen anses derfor som lav.

Foretaksgruppen er også til en viss grad eksponert for endringer i valutakurser og råvarepriser gjennom innkjøp av varer og tjenester fra utlandet. Det er etablert en finansstrategi og en forvaltningsstrategi for kjøp av kraft som regulerer sikring av berørte kontantstrømmer ved hjelp av terminkontrakter.

AVLEGGELSE AV REGNSKAPET

Etter 31. desember 2022 og fram til regnskapet avlegges er det ikke inntruffet forhold av vesentlig betydning som det ikke er tatt hensyn til i regnskapet. Styret og administrerende direktør er ikke kjent med forhold av betydning for å bedømme foretakets stilling utover det som fremgår av årsberetning og årsregnskap.

TAKK FOR INNSATS OG SAMARBEID

Styret mener at det er grunn til å berømme medarbeiderne på alle nivåer for stor innsats og engasjement gjennom et utfordrende år. Styret vil likeledes gi honnør til representanter for ansattes og brukeres organisasjoner for positivt og konstruktivt samarbeid.

FREMTIDSUTSIKTER OG UTFORDRINGER

Helse Sør-Øst står ved inngangen til 2023 foran en krevende økonomisk situasjon. Driften preges av høy lønns- og prisvekst. Ustabile markedsforhold og økte priser innen byggebransjen fører også til økt kostnadsvekst i byggeprosjektene. Det er viktig at styringen i helseforetakene og de årlige tildelingene til spesialisthelsetjenesten tar høyde for at vi både skal møte et kortsiktig behov for aktivitetsvekst, og har handlingsrom til å møte de langsiktige utfordringene ved økt kapasitets- og investeringsbehov. Nye oppgaver og konsekvensene av nye krav i lover og forskrifter bør følges opp med tilstrekkelig finansiering.

Utviklingen med økt behov for helsehjelp innen psykisk helsevern, spesielt blant barn og unge, vil trolig fortsette i 2023. Det er tett dialog med helseforetakene om utfordringsbildet, og helseforetakene fortsetter arbeidet med å øke aktiviteten, spesielt innen psykisk helsevern for barn og unge. Arbeidet med å følge opp fagområder innen somatikk med lang ventetid, blant annet øye, øre-nese-hals og ortopedi, vil også bli videreført. Intensivkapasiteten styrkes videre

samtidig som det regionale arbeidet med å avklare fremtidig behov pågår. Det arbeides med ytterligere tiltaksplaner, blant annet for økt rekruttering, samarbeid med avtalespesialister, bedre logistikk og utnyttelse av kapasitet ved poliklinikker og bruk av telefon- og videokonsultasjoner.

Helse Sør-Østs portefølje av byggeprosjekter og dens markedseksposering er betydelig. Over den neste tiårsperioden skal det investeres om lag 77 milliarder kroner i nybyggprosjekter målt ved basiskalkyle. Ved at Nye Aker og Nye Rikshospitalet går over i gjennomføringsfase, vil cirka 75 prosent (målt ved kostnadsandel) av prosjektene være i gjennomføringsfase, mens 25 prosent er i tidligfase. For å styrke innsatsen og rette et spesielt fokus på regionale byggeprosjekter i gjennomføringsfase og porteføljestyringen av disse, har Helse Sør-Øst RHF opprettet en avdeling for porteføljestyring bygg. Avdelingen skal overvåke og iverksette tiltak for å redusere risiko i porteføljen av regionalt prioriterte byggeprosjekter.

Som Nasjonal helse- og samhandlingsplan har også regional utviklingsplan et langt og et kort perspektiv. Det lange perspektivet til 2040 skal sørge for at de tiltakene det arbeides med nå, også er riktige i et langsiktig perspektiv. Utviklingsplanen har også et fireårs perspektiv blant annet som følge av at det kommer en ny nasjonal helse- og samhandlingsplan hvert fjerde år. Utviklingsplanens korte perspektiv operasjonaliseres gjennom økonomisk langtidsplan, oppdrag og bestilling til helseforetakene og oppdatering og utarbeidelse av ulike delstrategier og fagplaner.

Helse Sør-Øst har arbeidet med dette gjennom de fire årene den første utviklingsplanen har vært virksom, og vil organisere videre arbeid med enda tydeligere ansvar i organisasjonens lederlinje. Satsingen på tjenesteinnovasjon og utvikling av nye helsetjenester vil målrettes i enda større grad mot satsingsområdene. Det inkluderer spesielt samarbeid med andre aktører i og rundt tjenesten for å legge til rette for enda bedre sammenheng i tjenestene. Helse Sør-Øst RHF vil også fortsette arbeidet med å understøtte økt tilgang til ny behandling gjennom kliniske studier, i tråd med Nasjonal handlingsplan for kliniske studier 2021-2025. Videre vil Helse Sør-Øst RHF også fortsette arbeidet med å realisere målsettingene for persontilpasset medisin i tråd med Nasjonal strategi for persontilpasset medisin 2023-2030.

Til foretaksmøtet i Helse Sør-Øst RHF

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Helse Sør-Øst RHF, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

PricewaterhouseCoopers AS, Dronning Eufemias gate 71, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo
T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no
Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelsen om samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Oslo, 28. april 2023

PricewaterhouseCoopers AS

Hans-Christian Berger
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

 Securely signed with Brevio

Revisjonsberetning HSØ 2022

Signers:

Name	Method	Date
Berger, Hans-Christian	BANKID	2023-05-30 09:08

This document package contains:

- Closing page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.